

La Famosa

REVISTA D'OPINIÓ I INFORMACIÓ LOCAL ARTESA DE LLEIDA

Número 313

JULIOL - AGOST 2021

P.V.P. 3€

FELICITATS CAMPIONS!!
C.F. ARTESA CAMPIÓ DE 3ra CATALANA

Fotografar:
Pol Puertas Gallart

FESTA MAJOR 2021

SUMARI

Pòrtic	3
Actualitat Artesenca	4
J. M ^a Esteve / Fotografies: J. Ma Esteve, M. À. Florensa i J. Gallart	
Festa Major 2021	7
J. M ^a Esteve / Fotografies: J. Ma Esteve, M. À. Florensa i J. Gallart	
L'Actic al telecentre	9
Ricard Garcia Cardet	
50 anys de la inauguració de l'Ajuntament i del museu de prehistòria d'Artesa	10
Adolf Costafreda i Castillo / Fotografies: Carmel Biarnés i Arxiu Josep Piñol	
Manifest en defensa de les banquetes arbrades del canal d'urgell i entorn	14
La Junta	
Notes de Lectura: Bigoti, elàstics i camisa de quadres	15
Felip Gallart Fernàndez	
Poesia: Instints	16
M. Assumpció Cornadó Lladó	
Dilluns de pasqua granada	17
Antoni Garròs Solé	
Humor Artesenc	17
Domus Domini: Cines i cinemes	18
Miquel Carrera Castellví	
Amic Adolf	19
Cèlia Argilés Andrés	
Fauna del Terme: Falciots	20
Isidre Drudis Bellmunt	
Mirada retrospectiva a la publicitat del setè art	21
Laura Farran Botargues	
<i>Meat food laboratory</i> Carn de laboratori versus carn tradicional	25
Eulàlia Solà Miró (Alternativa Ecologista d'Artesa de Lleida)	
Kyoto: El cor de Japó	27
Joan Ramon París Oró	
C.F. Artesa de Lleida. Temp. 2020/2021	29
Eudald Pijuan Mor / Fotografies: C.F. Artesa	
Campions de lliga 2020/2021	31
Eudald Pijuan Mor / Fotografies: Pol Puertas Gallart i C.F. Artesa	
Ahir i avui	34
Humor : l'avi i la neta	35
Xavi	
Entreteniments	35
Miquel A. Navarro, Albert Batiste i Lluís Gil	
Ho hem llegit a... ..	37
La cuina Femosa	38
Lluís Gil Fontanet	
Telèfons i horaris d'interès / Solucions als passatemp ..	39
Imatges d'actualitat	40

LA FEMOSA
AGRUPACIÓ CULTURAL - ARTESA DE LLEIDA

Edita

Agrupació Cultural La Femosa
Carrer dels Gallarts, 7
25150 Artesa de Lleida (Segrià)
lafemosa.artesalleida.cat
lafemosaartesadelleida@gmail.com

Direcció i coordinació

Josep Gallart Fernàndez
Lluís Gil Fontanet

Col·laboradors

Cèlia Argilés Andrés
Albert Batiste Bonet
Alternativa Ecologista d'Artesa de Lleida
Miquel Carrera Castellví
Ma Assumpció Cornadó Lladó
Adolf Costafreda Castillo
Isidre Drudis Bellmunt
Josep Ma Esteve Muñoz
Laura Farran Botargues
Felip Gallart Fernàndez
Josep Gallart Fernàndez
Antoni Garròs Solé
Lluís Gil Fontanet
Miquel Àngel Navarro Solé
Joan Ramon Oró París
Eudald Pijuan Mor
Eulàlia Solà Miró
Xavi

Fotografies

Arxiu fotogràfic de La Femosa
Josep Ma Esteve Muñoz
Ma Àngels Florensa Bertran
Josep Gallart Fernàndez
Pol Puertas Gallart
Carmel Biarnés Biarnés
Arxiu Josep Piñol Barrull

Correcció de textos

Eulàlia Solà Miró

Maquetació i impressió

Impremta Payà, Lleida

La Femosa, 2ª època
Número 313
Juliol - Agost de 2021
DLL 264-1981
ISSN 2339-7365
P.V.P. 3 euros

Amb el suport de:

Ajuntament
d'Artesa de Lleida

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Diputació de Lleida

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Els articles que apareixen a les pàgines de La Femosa reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

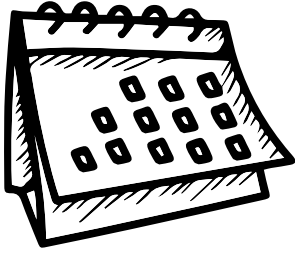
PORTIC

El civisme és el respecte pels interessos i les institucions dels ciutadans. Un poble, una localitat, un país, perquè funcioni bé s'ha de sustentar forçosament en la generalització del civisme. La manca de civisme ens duu a la degradació de la convivència i de la cultura, i finalment a la barbàrie i a la destrucció dels vincles i lligams entre les persones i entre aquestes i el medi cultural, social i natural on viuen. Perquè existeixi civisme hi ha d'haver unes pautes mínimes de comportament que permetin conviure col·lectivament amb respecte. L'incívic és un individu que actua fora de les normes de cultura, de l'ètica i del respecte als altres, a la comunitat i al medi natural. És aquell que malmet l'espai comú i el dels altres sense cap mena de mirament. És aquell que actua salvatgement, amb crueltat, manca de compassió i empatia cap a la vida i la dignitat del proïsme i de tota manifestació natural i social que vagi més enllà de la seva bèstia. A Artesa ja fa unes quantes revistes que anem denunciant l'abandonament de deixalles, de brossa, de runa i d'altres residus en diferents indrets del terme i fins i tot del poble, també de l'existència de pintades en habitatges que no són, ben segur, els de que les fan. Ho hem dit cada vegada que ho hem trobat. N'hem fet fotografies i ho hem deixat escrit a la revista. Malauradament el problema continua. També hem d'afegir aquí el sabotatge de les activitats de control de les colònies de gats, que l'Alternativa Ecologista d'Artesa ja va denunciar en el passat número.

El planeta se'n va en orris. Està en greu perill. L'actitud incívica dels humans, la mala gestió de l'energia, l'acumulació de deixalles i de contaminació ens ha dut el canvi climàtic i l'escalfament global que patim i que pot dur la Terra al col·lapse, si ja no hi som, i a la destrucció de l'equilibri ecològic, que tindrà per al planeta i per als mateixos humans, els grans responsables del problema, tràgiques conseqüències, malauradament ja en patim algunes. Tot plegat és el reflex del mateix problema, només que a diferent escala.

Artesa de Lleida ha estat pionera en la selecció de residus. Ha estat un model a seguir que finalment s'ha implementat a la comarca i a altres indrets del país. Artesa ha estat pionera en la presa de consciència ecologista i en el foment d'una manera d'entendre la vida en equilibri amb el medi ambient, gràcies, en molt bona part, a l'Alternativa Ecologista d'Artesa de Lleida i a la Protectora d'Artesa de Lleida, col·lectius que tenen a la nostra revista una secció des d'on tots aquests anys s'han expressat i han pogut mostrar el seu treball. Artesa de Lleida és un dels pobles on millor es fa la recollida de residus de tota la comarca i és, segurament, un dels pobles del país on hi ha un nivell més alt de consciència ecològica. És per tot això que veure totes aquestes mostres d'incivisme i de manca de sensibilitat ecològica ens siguin doblement tristes i doloroses i, més, que ho haguem de seguir repetint i denunciant contínuament. Tant de bo aquesta vegada sigui ja la darrera.

ACTUALITAT ARTESENCA

— Josep Ma Esteve —

Fotos: J. Ma Esteve, M. À. Florensa, J. Gallart —

PANDÈMIA CORONAVIRUS

Després de la Festa Major es va produir un fort repunt dels casos de coronavirus al nostre poble amb més de 25 casos positius i tots els confinaments de contactes que això comporta. Amb una gran majoria de la població vacunada, aquest cop ha afectat sobretot als més joves, encara no vacunats i en molts casos asimptomàtics, cosa que ha fet agreujar la situació.

CURS D'INFORMÀTICA

Aquest mes de juliol, el Telecentre d'Artesa de Lleida, va organitzar uns cursos d'informàtica adreçats als més petits de la casa perquè s'introdueixin en el món de la informàtica i internet.

Però aquests cursos no es va poder fer ja que a causa de la pandèmia es van apuntar molt pocs nens i nenes.

MULLA'T PER L'ESCLEROSI

El diumenge 11 de juliol es va tornar a celebrar el salt per la campanya *Mulla't per l'esclerosi múltiple* que dona visibilitat a aquesta malaltia tot recollint fons per a la investigació per trobar una cura. A més del tradicional salt, també es van entregar diplomes a tots aquells nadadors i nadadores que van nadar més de 100 m per l'esclerosi i es va vendre marxandatge de la campanya.

A les 12 del matí Artesa Gym va organitzar una classe d'Aquagym i a la tarda, a les 7, en Josep Rebull va realitzar una classe d'Aqua Dance.

Classe d'Aqua Dance. Fotografies: Verònica Puiggròs

ACTIVITATS AL BAR DE LES PISCINES

Durant els mesos de juliol i agost al bar de les piscines s'han dut a terme concerts, nits "country", karaoke i altres activitats per amenitzar les nits dels dissabtes.

SORTIDES FAMILIARS A LA FRESCA

Després que l'estiu passat no es poguessin dur a terme, aquest any l'A. E. SUPERBÉ van iniciar de nou les sortides familiars a la fresca dels dimarts d'estiu, com ja era tradicional abans de la pandèmia que estem sofrint. Per desgràcia, el nou brot de coronavirus que va esclatar al poble a principis del mes de juliol va fer que després de la primera caminada del dia 13 de juliol ja no se'n pogués celebrar una segona.

REVELLA DE SANT JAUME

El dissabte 24 de juliol, es va celebrar la revetlla de Sant Jaume, tot i que la pandèmia del coronavirus no va permetre realitzar la tradicional processó de fanalets.

La revetlla va consistir en una cantada d'havaneres a càrrec del grup Xató al pavelló municipal. Per poder assistir-hi calia reservar prèviament plaça i durant tot el concert romandre assegut.

El finalitzar el concert es van entregar els premis del concurs de fanalets.

SARDANES A LA FRESCA

El diumenge 22 d'agost va arribar de nou al nostre poble el cycle Sardanes a la Fresca-Volta Comarcal de Sardanes, impulsat per l'àrea de Cultura del Consell Comarcal del Segrià.

En aquesta XVI ocasió no van ser sardanes a la fresca de la nit, sinó que la ballada es va celebrar a les 12 del migdia al pavelló poliesportiu amb la participació de la Cobla Vents de Riella.

SANT RAMON

El 31 d'agost, es va celebrar la festivitat del patró del nostre poble, Sant Ramon Nonat. Com cada any, la festivitat fou organitzada pel Consell Parroquial, el Patronat de Sant Ramon i l'Ajuntament d'Artesa de Lleida.

Els actes realitzats foren els següents:

A les 10 del matí.- Celebració de la Santa Missa a l'ermita de Sant Ramon.

A les 11 del matí.- Coca i xocolata per a tothom.

A les 12 del migdia.- Espectacle infantil Recontem cantant.

A 2/4 de 10 de la nit.- *Gimcana* pels carrers del poble organitzada per l'A. E. SUPERBÉ

INCIVISME

La tasca de denúncia de l'incivisme que estem duent a terme durant les darreres revistes té en aquesta ocasió un capítol especial. El 19 d'agost ens vam despertar amb múltiples pintades repartides pel poble demanant suport a un delinqüent que actualment està presó per diversos càrrecs. Les pintades van malmetre tant patrimoni municipal com privat del poble.

Continuant amb l'incivisme que anem denunciant des de la nostra revista volem posar de manifest la presència de diverses garrafes de plàstic al costat de la costa del Cirera de l'antiga carretera d'Aspa, avui en desús.

Als dos darrers números de La Femosa donàvem compte de la presència d'uns clots al costat de la tapa d'un pou de registre del camí d'Albatàrrec, darrere les cases del carrer de sant Ramon. Han passat quatre mesos i els clots continuen igual, amb el perill que representen pels vehicles que hi passen.

Pintada a la façana de l'església

Garrafes llençades a la costa del Cirera

Pintada a la furgoneta de l'Ajuntament

Clot al camí d'Albatàrrec

FESTA MAJOR 2021

— Josep Ma Esteve — Fotos: J. Ma Esteve, M. À. Florensa, J. Gallart —

A diferència de l'any passat, enguany hem pogut gaudir de la Festa Major. Celebrada en mig de les mesures especials a causa de la COVID, amb aforament limitat i reserva prèvia, tothom assegut en els concerts sense poder ballar, sense servei de bar, amb distància i mascareta, etc., molts actes es van poder celebrar dins de la nova normalitat que ens està tocat viure.

Els actes previstos i celebrats foren:

Del diumenge 27 de juny al dijous 1 de juliol:
Durant les tardes.- Torneig de pàdel amb la participació de 16 parelles mixtes.

Del dijous 1 de juliol al diumenge 18 de juliol:
Durant tot el dia.- Exposició itinerant del 1r premi d'il·lustració del Segrià, al passadís del Teatre Municipal. Impulsat per l'Àrea de Cultural del Consell Comarcal del Segrià.

Dijous 1 de juliol

A 2/4 de 10 de la nit.- BICICLETADA nocturna organitzada per l'AMPA de l'Escola Els Til·lers i l'A. E. SUPERBÉ.

En arribar de la bicicletada tots i totes les participants van tenir un gelat de regal i es van poder banyar a les piscines.

Divendres 2 de juliol

De les 12 del matí a les 2 del migdia i de 4 a 6 de la tarda.- AVENTURA A L'AIGUA. Rocòdrom aquàtic a les piscines municipals.

Aquell dia les piscines es van obrir exclusivament per a tots i totes les que es van apuntar a l'activitat.

A 2/4 de 8 de la tarda.- Teatre 1, 2, 3... LA PARES TU!. Espectacle d'animació infantil interactiu.

Inicialment previst al pavelló, a última hora es va haver de canviar el lloc d'actuació pel Teatre Municipal, afectant també a l'espectacle previst.

A les 9 del vespre.- SOPAR DEL JOVENT a la zona del pícnic de les piscines municipals organitzat per l'AJALL.

A 2/4 d'11 de la nit.- Concert YO SUSPENDÍ EGB, música en viu dels anys 70, 80, 90 i 20 al pavelló municipal.

Dissabte 3 de juliol

A les 9 del matí.- TIR AL PLAT organitzat per l'Associació de Caçadors d'Artesa de Lleida a la zona dels dipòsits municipals.

De les 11 del matí a les 2 del migdia.- TOBOGAN D'AIGUA al carrer dels Gallart, per a tothom que es volgués refrescar.

De les 6 a les 8 de la tarda.- XARANGA amb Bsmeta, amb sortida des del recinte de les piscines per recórrer els carrers del poble portant el so de la xaranga a tots els veïns i veïnes.

De les 6 de la tarda a 2/4 de 10 de la nit.- **CRAZY JUMP RACE** gimcana *wipeout* per a totes les edats. Al carrer Jacint Verdaguer.

A 2/4 de 8 de la tarda.- Concert de tarda amb l'**ORQUESTRA MARAVELLA**, al pavelló municipal.

A 3/4 d'11 de la nit.- Concert de nit amb l'**ORQUESTRA MARAVELLA**, al pavelló municipal.

A les 11 de la nit.- **ESPECTACLE DE FOC** a la plaça del Freginal a càrrec de la Colla del Griu amb l'acompanyament de la percussió dels *Kumbeva* i castell de focs en acabar. En aquest acte es va homenatjar a en Ricard Batiste Olomí, membre del grup, recentment traspassat.

Diumenge 4 de juliol
2/4 de 10 del matí.- **CURSA D'ORIENTACIÓ** pels carrers i voltants del poble. Prova oberta a totes les edats, organitzada per l'A. E. **SUPERBÉ**.

De 2/4 de 9 del matí a les 2 del migdia.- Concurs de **PINTURA RÀPIDA** pels carrers del poble. Els quadres es van exposar al segon pis de l'Ajuntament.

D'11 del matí a la 1 del migdia.- Portes obertes al **MUSEU ARQUEOLÒGIC**.

A les 12 del migdia.- Missa.

A 2/4 de 6 de la tarda.- Espectacle infantil **DISCO PER XICS** al pavelló municipal.

A 2/4 de 10 de la nit.- Espectacle d'humor **PEYU, L'HOME ORQUESTRA**, a càrrec del popular humorista Peyu.

A les 11 de la nit.- Gran **CASTELL DE FOCS** de final de Festa Major a la plaça del Freginal.

Com és tradicional, la secció local de Càritas va organitzar una tómbola a la Casa Parroquial.

CINEMA

11 de juliol	Personal assistant
18 de juliol	Tenet
25 de juliol	Superagente Makey
1 d'agost	La lista de los deseos
8 d'agost	La boda de Rosa
15 d'agost	Greenland
22 d'agost	La llamada de lo salvaje
29 d'agost	Padre no hay más que uno 2

L'ACTIC AL TELECENTRE

Ricard Garcia Cardet

Ja fa set anys que el Telecentre d'Artesa de Lleida és centre col·laborador ACTIC.

Que és l'ACTIC? Acreditació de competències en tecnologies de la informació i la comunicació.

És una acreditació que atorga la Generalitat de Catalunya per haver superat els coneixements en tecnologies de la informació i que acredita les competències digitals de la persona.

Competències ACTIC	Certificat		
	Bàsic	Mitjà	Avançat
C1 Cultura, participació i civisme digital			
C2 Tecnologia digital i ús de l'ordinador i del sistema operatiu			
C3 Navegació i comunicació en el món digital			
C4 Tractament de la informació escrita			Acreditar nivell 3 en dues competències a escollir
C5 Tractament de la informació gràfica, sonora i de la imatge en moviment			
C6 Tractament de la informació numèrica			
C7 Tractament de les dades			
C8 Presentació de continguts			

Relació entre competències i nivells

- El nivell 1 inclou 6 competències.
- El nivell 2, com a nivell de referència, inclou les 8 competències. No cal tenir acreditat l'1 per presentar-s'hi.
- El nivell 3 inclou només 5 competències. Té un caràcter modular: per obtenir el certificat el nivell avançat només cal aprovar dues competències, que cal triar entre les cinc següents: C4, C5, C6, C7 i C8.

Per tant, per presentar-se a la prova del nivell 3 cal tenir acreditat el nivell 2.

El certificat ACTIC consisteix en un document digital en format PDF signat electrònicament per la Secretaria de Polítiques Digitals, que l'aspirant es pot descarregar des de la seva zona privada i que conté nom i cognoms i número de document identificador de la persona titular, del nivell assolit, i en el cas de l'avançat, competències aprovades.

A més a més de ser centre col·laborador al Telecentre fem tasca formativa i anem realitzant cursos anuals per preparar l'examen ACTIC, l'alumne un cop realitzat el curs té l'opció de presentar-se a l'examen de manera virtual al mateix Telecentre, en un espai adaptat per fer l'examen.

Pel Telecentre ja han passat més d'una cinquantena d'alumnes del poble que un cop realitzat el curs corresponent han aconseguit aprovar l'examen.

Fins ara s'han realitzat cursos de nivell inicial i mitjà i ben aviat iniciarem formació en el nivell avançat, a partir d'aquest any també podran realitzar l'examen els menors de setze anys.

50 ANYS DE LA INAUGURACIÓ DE L'AJUNTAMENT I DEL MUSEU DE PREHISTÒRIA D'ARTESA

— Adolf Costafreda Castillo — Fotografies: Carmel Biarnés Biarnés i Arxiu Josep Piñol Barrull —

Amb motiu de la celebració del 50è aniversari de la inauguració del nou Ajuntament i del Museu Arqueològic d'Artesa reproduïm un text de l'Adolf Costafreda sobre com es va organitzar el museu.

Després de les primeres prospeccions i intervencions del Grup de Recerques Arqueològiques de La Femosa, que s'havien iniciat abans de la constitució de l'Agrupació Cultural *La Femosa*, vam fer un armari vitrina (un armari amb una vitrina plana al seu damunt), que estava al nostre local social, en el que s'hi esposàvem permanentment, els objectes arqueològics més rellevants que havíem trobat fins llavors, sobretot ceràmiques del poblament ibèric de Margalef.

A finals de 1969, va ser nomenat alcalde d'Artesa, en Salvador Jové. En aquelles dates hi havia el projecte de fer una Casa de la Vila nova; tirar a terra la vella i, aprofitant tot el pati del seu costat que, tot i ser municipal, no tenia cap ús, construir-hi un edifici nou. Quan aquest edifici ja s'estava construint, cap a finals de 1970, a l'Agrupació Cultural *La Femosa* vam rebre una carta de l'Ajuntament, on l'alcalde, ens demanava dia i hora per a venir al nostre local social per a presentar-se, conèixer-nos i intercanviar opinions o recollir les nostres reivindicacions en termes municipals. Encara que jo llavors no era de la Junta, vaig demanar per a ser-hi.

La visita d'en Salvador Jové va ser molt cordial; es va interessar per tot el que fèiem i pels projectes que teníem i, aquí és on jo li vaig demanar que a la Casa de la Vila nova ens deixés un espai per exposar, com una mena de museu, les nostres troballes arqueològiques. Li vam mostrar la vitrina i ensenyar altres materials que teníem guardats als calaixos els quals li van interessar molt. Mireu, ens va dir: *Als baixos de l'Ajunta-*

ment Vell, hi ha unes arcades que jo tinc molt d'interès a conservar, aquest seria un bon lloc per un museu. I així va ser com es va fer el Museu Local Arqueològic, un museu que nosaltres no hauríem gosat mai de demanar, ja que les nostres aspiracions, llavors, no volaven tan alt.

El divendres 23 de juliol del 1971 (llavors tot s'inaugurava pel 18 de juliol), va venir el *Governador Civil de Lérida* i altres autoritats provincials a inaugurar l'edifici nou de Casa de la Vila i ensem el Museu, això darrer (que no estava al protocol) va ser una estratègia de l'alcalde per oficialitzar, d'alguna manera aquesta instal·lació museística, ja que llavors no hi podia haver cap més museu que el *Museu Provincial* de l'Institut d'Estudis Ilerdencs.

En el moment de la seua inauguració, el museu només estava ubicat a les dues naus de volta de canó antigues, les úniques restes que quedaven de la vella Casa de la Vila. A la nau llarga hi havia tres vitrines a cada costat i una en cada extrem; a la nau més curta hi havia una peanya amb molins de vaivé neolítics i de l'edat del bronze de diversos jaciments, el molí rotatiu amb el seu pedestal, una àmfora, una gran tenalla globalar a mig reconstruir i una paret de toves del poblament de Margalef i una àmfora romana de Grealó.

L'obertura al públic d'aquest museu ens va posar en desavinença amb els responsables de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, ja que com hem dit el nostre museu es va fer sense el seu vistiplau.

Imatges del museu en el moment de la inauguració

Imatges de la inauguració de l'Ajuntament i del Museu

El gobernador civil en Artesa de Lérida y Sarroca

Inauguraciones con motivo del 18 de Julio

* EN ARTESA

Sobre las 8 de la tarde de anteayer, el Gdor. c. D. José Aparicio Calvo-Rubio, acompañado del subjefe provincial accidental, don Rafael Oliver; diputado provincial, don Manuel Gómez Gutiérrez; delegado provincial de Sindicatos, don Guillermo Blanco Cipitria; inspector de la Zona, don Ramón Maciá y del jefe de Relaciones Públicas de la Jefatura Provincial del Movimiento, don Francisco de la Cruz Sánchez-Ballesteros, fueron recibidos por el alcalde, don Salvador Jové Gías; juez don José Gallart; reverendo cura párroco, don José Piñol; presidente de la Hermandad de Labradores y Ganaderos, don José Mor, Corporación Municipal en pleno, Consejo Local del Movimiento, así como el procurador en Cortes, D. Joaquín Viola y delegada provincial de la Sección Femenina, señorita Isabel Piñeiro.

El público tributó al señor Aparicio Calvo-Rubio un caloroso recibimiento, con largos y cariñosos aplausos.

Después de recorrer las calles de Artesa, el gobernador civil se trasladó al nuevo edificio del Ayuntamiento, que fue bendecido por el cura párroco, don José Piñol, que pronunció un breve discurso.

A continuación, el gobernador civil cerró el acto con las siguientes palabras: Tengo que hacer un esfuerzo mental y sentimental a la vez, para responder al recibimiento cordial y a las palabras de vuestro alcalde.

Me he visto hasta cierta punto sorprendido como en Artesa de Lérida se cumplen una de las formas más egregias de ser en Cataluña el ver cómo se conserva el pasado, presente y los proyectos del futuro; el pasado en todas sus joyas, el presente en las inauguraciones y el futuro en vuestra inquietud, vuestro alcalde os lo ha dicho y unir sin posturas visibles, tradición y progreso es ley suprema de las sociedades políticas.

Seguidamente, el señor Aparicio Calvo-Rubio dio por inaugurada la nueva casa del pueblo, que poco después recorrió detenidamente, haciendo elogios de sus instalaciones.

Más adelante dijo:

"El 18 de julio fue un despertar, un amanecer, pero yo diría que fue todavía más, fue un glorioso alumbramiento en la España dolorosa y dolida de aquel tiempo que ha producido la transformación de la Patria renacida que permite gozosamente que festejemos hoy en paz, entrañablemente, estas inaugura-

ciones que celebramos en Artesa de Lérida.

* EN SARROCA

A continuación las autoridades provinciales se dirigieron hacia la localidad de Sarroca, siendo recibidos por el alcalde, don José Farré; juez, don José Ramón; cura párroco, don Javier Sarlegue; presidente de la Hermandad Sindical, don Ignacio Inglés, corporación municipal, Consejo Local y otras autoridades locales.

Tras visitar la iglesia parroquial, el gobernador civil procedió a inaugurar el nuevo alumbrado público y recorrer la mayoría de las calles de la población, interesándose vivamente por los problemas que existen en Sarroca.

Cerró el acto el señor Aparicio Calvo-Rubio con unas palabras de aliento y felicitación para todos los vecinos de Sarroca por el tesón demostrado en lograr su máxima aspiración, concediendo cincuenta mil pesetas para el paro obrero, otras cincuenta mil para otras ayudas y cien mil para esas obras que el Ayuntamiento pensaba iniciar.

DE LA CENA DE LOS ARBITROS

Con la animación que ya es característica de cada año, y con asistencia de representantes de toda la región, se celebró anoche, en un céntrico restaurante de nuestra ciudad, la cena anual de los árbitros.

Dado lo avanzado de la hora en que finalizó esta reunión, aplazamos hasta nuestra edición del martes una información más amplia, tanto gráfica como literaria.

EN CONMEMORACION DEL 18 DE JULIO

PAVIMENTACIONES Y NUEVA CASA CONSISTORIAL, OBRAS INAUGURADAS SOLEMNEMENTE EN ARTESA DE LERIDA

Otras realizaciones fueron presididas por el gobernador civil y jefe provincial del Movimiento, D. José Aparicio, en la localidad de Sarroca

SARROCA. — (Crónica de nuestro enviado especial, Emilio B. CID).

Ha tenido lugar hoy en dos poblaciones de nuestra provincia una feliz culminación en torno a la histórica fecha del 18 de julio, con inauguraciones importantes que nos dan una idea del desarrollo que está experimentando nuestra amplia geografía, con obras de alumbrado, pavimentaciones, urbanizaciones y hasta nuevas casas consistoriales, como la que en esta tarde primaveral se ha inaugurado en Artesa de Lérida.

El sistema político, el Movimiento, el 18 de julio, son tres factores esenciales, definitivos, como diría poco después el señor Aparicio Calvo-Rubio, en ese rápido caminar de los españoles en el progreso, bienestar y en la paz que disfrutamos. Esto ha sido el ejemplo que hemos visto en estas horas de convivencia con los vecinos de Artesa de Lérida y Sarroca, dos pueblos entusiastas en una tarea conjunta de lograr mejores empresas en beneficio de nuestra provincia.

GRAN RECIBIMIENTO EN ARTESA DE LERIDA

Sobre las ocho de la tarde, el gobernador civil y jefe provincial del Movimiento, don José Aparicio Calvo-Rubio, acompañado del subjefe provincial accidental, don Rafael Oliver; diputado provincial, don Manuel Gómez Gutiérrez; delegado provincial de Sindicatos, don Guillermo Blanco Cipitria; inspector de la Zona, don Ramón Maciá y del jefe de Relaciones Públicas de la Jefatura Provincial del Movimiento, don Francisco de la Cruz Sánchez-Ballesteros, fueron recibidos por el alcalde, don Salvador Jové Gias; juez don José Gallart; reverendo cura párroco, don José Piñol; presidente de la Hermandad de Labradores y Ganaderos, don José Mor, Corporación Municipal en pleno, Consejo Local del Movimiento, así como el procurador en Cortes, don Joaquín Viola y delegada provincial de la Sección Femenina, señorita Isabel Piñeiro.

El numeroso público allí congregado tributó al señor Aparicio Calvo-Rubio un caluroso recibimiento, con largos y cariñosos aplausos que aumentaron cuando nuestra primera autoridad de la provincia procedía a cortar la cinta que daba por inaugurada la nueva pavimentación de diversas calles de la localidad.

Inauguración de la Casa Sindical

Después de recorrer las calles típicas de Artesa, el gobernador civil se trasladó al nuevo edificio del Ayuntamiento, que fue bendecido por el reverendo cura párroco, don José Piñol, que pronunció un breve discurso en el que entre otras cosas dijo: Con gusto he bendecido esta casa que es el símbolo de la convivencia ciudadana. La casa de Dios es para que todos los creyentes alabe-

mos y glorifiquemos a Dios. Esta casa es para que todos nos reunamos en ella para solucionar nuestros problemas. Este

“EL 18 DE JULIO FUE UN GLORIOSO AMANECER EN LA ESPAÑA DOLORIDA” (Palabras del señor Aparicio Calvo-Rubio)

A continuación, el gobernador civil y jefe provincial del Movimiento, cerró el acto con las siguientes palabras: Tengo que hacer un esfuerzo mental y sentimental a la vez, para responder al recibimiento cordial y a las palabras de vuestro alcalde. Decía él que era una maravilla ir en esta época a la montaña o a la playa y la maravilla es para mí es el estar hoy con todos vosotros en Artesa de Lérida.

Me he visto hasta cierto punto sorprendido como en Artesa de Lérida se cumplen una de las formas más egregias de ser en Cataluña el ver cómo se conserva el pasado, presente y los proyectos del futuro; el pasado en todas sus joyas, el presente en las inauguraciones y el futuro en vuestra inquietud, vuestro alcalde os lo ha dicho y unir sin posturas visibles, tradición y progreso es ley suprema de las sociedades políticas.

Cuando he llegado también fue una sorpresa siempre gratísima para mí y os lo digo con cierta ingenuidad —no lo sabía— a la Sección Femenina. La Sección Femenina que actúa de una manera perfecta porque lo hace con la destreza del hombre y con la delicadeza de la mujer. Mi agradecimiento, mi alegría y mi aplauso a la Sección Femenina que en estos momentos nos acompaña.

Y cuando veía la fachada noble de este Ayuntamiento y vuestro alcalde, con legítimo orgullo me decía qué bonita es, veía que bonita es, pero veía

es el sentido de la bendición.

Seguidamente, el señor Aparicio Calvo-Rubio dio por inaugurada la nueva casa del pueblo, que poco después recorrió detenidamente, haciendo elogios de sus instalaciones.

Ya en el salón de sesiones, ante numeroso público que llenaba la sala, el alcalde de la localidad, don Salvador Jové Gias, hizo un resumen de las actividades realizadas por Artesa de Lérida antes y después del Alzamiento Nacional, destacando la paz que gozábamos y el progreso español bajo la capitania del Caudillo.

también —permitidme que os lo diga de una forma familiar y de amigo— las caras bonitas de las hijas de Artesa.

Decía el reverendo Piñol que esta casa, la casa municipal, es la casa de la convivencia y así es. El municipio surge de una manera espontánea. Las familias se unen por este camino de sociabilidad impreso en la naturaleza del hombre y por eso alguien ha dicho: El hombre puede hacer los reinos y las repúblicas pero el municipio parece ser salido directamente de las manos de Dios. Y tenemos aquí que cuando en el horizonte institucional se nubla ya o se advina la reforma de las instituciones locales, Artesa, adelantada siempre, se ha adelantado también para

dar a esa reforma un alojamiento digno y noble, para que la vida municipal discorra a través de unos cauces.

Aunque venimos en fecha de fiesta culminando las inauguraciones en torno al 18 de julio, fecha capital, histórica, trascendente, nacional y definitiva, también, aun así, es una ocasión propiciatoria para establecer un contacto y conocer de una forma directa vuestros problemas. Tomo nota de ello, señor alcalde, y me comprometo a su estudio, a su impulso y a su solución.

El 18 de julio fue un despertar, un amanecer —continuo diciendo el señor Aparicio Calvo-Rubio— pero yo diría que fue todavía más, fue un glorioso alumbramiento en la España dolorosa y dolida de aquel tiempo que ha producido la transformación de la Patria renacida que permite gozosamente que festejemos hoy en paz, entrañablemente, estas inauguraciones que celebramos en Artesa de Lérida.

Finalizó el gobernador civil su brillante parlamento dando las gracias por el cordial recibimiento y deseando a Artesa de Lérida el mayor esplendor que por su historia y tradición se merece.

Los aplausos volvieron a salir espontáneos del público que llenaba el salón de actos del Ayuntamiento, como agradecimiento a las palabras venturosas del señor Aparicio Calvo-Rubio, que poco antes había inaugurado obras por valor de tres millones y medio de pesetas.

LLEGADA A SARROCA

Tras la cordial despedida, las autoridades provinciales se dirigieron hacia la localidad de Sarroca, donde llegaron minu-

MATERIALES DE CONSTRUCCION

Para distribución artículo muy interesante, se necesita almacenista o persona muy introducida en el ramo de la Construcción, con almacén, para LERIDA Y SU PROVINCIA.

Dirigirse sólo por escrito, enviando referencias: Sr. Sánchez Barrios - C/ Santiago Alió, 10. - MADRID-18

Aspecto exterior del nuevo edificio del Ayuntamiento inaugurado ayer en Art. (Fotos, Gómez Vidal).

Adhesió de l'Agrupació Cultural La Femosa al Nou Manifest de la Plataforma Canal Viu 5è aniversari

MANIFEST EN DEFENSA DE LES BANQUETES ARBRADES DEL CANAL D'URGELL I ENTORN

La Junta

L'Agrupació cultural La Femosa ens adherim al *Nou Manifest de la Plataforma Canal Viu 5è Aniversari* que diu el següent:

PLATAFORMA CANAL VIU 5è ANIVERSARI

La Plataforma Canal Viu en aquests 5 anys des de la seva creació, ha pogut constatar que tant la societat en general com les institucions, ja siguin locals, comarcals o provincials, així com la mateixa Comunitat General de Regants dels Canals d'Urgell, són plenament conscients de la importància que tenen els arbres a la Plana d'Urgell, especialment en indrets tan emblemàtics com les banquetes dels canals, les lleres dels rius, vorals de camins o també en espais degradats, que amb els arbres, es converteixen en espais d'alt valor ambiental i també d'esbarjo per la gent del territori.

En aquests anys s'han dut a terme actuacions de neteja, poda o plantació d'arbres organitzades per entitats locals amb el suport d'ajuntaments o de la mateixa Casa Canal. També la Diputació té previst reforestar a curt termini importants trams de banqueteta.

Malgrat aquesta sintonia positiva general, totes aquestes actuacions estan subjectes a una permanent fragilitat. Els arbres no estan protegits d'una manera real. A vegades són herbicidats, altres talats o esporgats de manera poc respectuosa, i sovint pateixen reiterats incendis intencionats. Tot plegat fa que es malmetin en uns instants anys de treball i d'il·lusió de molta gent.

Les cremes de marges i les herbicidacions causen la pèrdua dels reductes de vegetació natural, autèntics refugis de vida i biodiversitat en un territori mancat de vegetació natural.

Per poder avançar cap a una veritable ambientalització del territori, caldria donar als arbres una protecció real, a l'alçada de la importància que tenen tant a nivell ambiental, com paisatgístic com de salut cap a les persones.

Demaneu als ajuntaments i consells comarcals que d'acord amb els Decrets 47/1988 d'11 de febrer i 120/1989 de 17 d'abril, promoguin la protecció dels arbres i les arbredes dels respectius municipis o comarques, declarant-los d'interès local o comarcal, o com a monumentals si és el cas.

Plataforma Canal Viu, maig de 2021

NOTES DE LECTURA

BIGOTI, ELÀSTICS I CAMISA DE QUADRES

LA HISTÒRIA D'UN ADEU SENSE ADEUS

de Dídac Masip Prats.

Felip Gallart Fernández

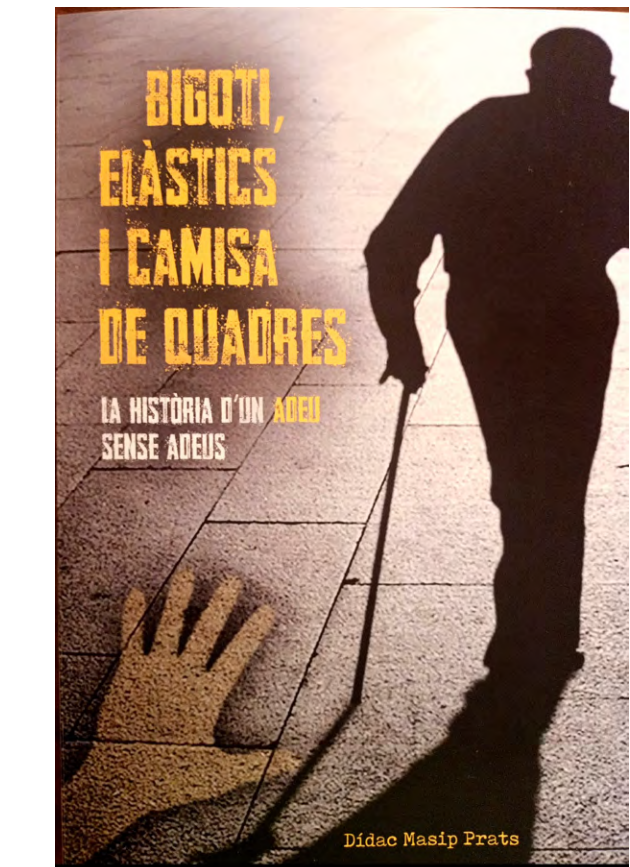
No us deixeu enganyar per la seva brevetat, per la seva edició senzilla, per ser un llibre d'autoedició del mateix autor. Estem davant d'una obra d'alta graduació literària. Aquesta és la conclusió que n'he tret després de llegir-lo dues vegades, una pel simple gaudi i la segona per completar aquestes notes de lectura.

Dídac Masip Prats és fill d'Aspa. Net de l'enyorat Josep Masip Esquerda, que durant molts anys va col·laborar assíduament a la nostra revista amb el pseudònim de JOMAES. Em pregunto si el Dídac ha heretat del seu avi patern la capacitat d'expressar-se amb paraules, si és que això de l'escriptura té res a veure amb els gens i l'herència biològica.

El llibre del Dídac explica de primera mà la dolorosa vivència que ha tingut amb la mort del seu padri matern, el Jordi, que l'1 de maig de 2020 va traspasar víctima de la COVID19. És el relat d'una vivència cruel, la més cruel amb la qual els humans ens podem enfrontar: la de la nostra pròpia extinció. Però a l'obra és doblement colpidora. Primer per la mateixa certesa de la mort, però sobretot per les amargues circumstàncies que envolten aquesta mort: un adéu sense adéus.

A través de les pàgines del llibre anem descobrint tota la complexitat del drama: la impossibilitat d'acomiar-se d'algú estimat que està a punt de morir i el dolor que genera pensar que morirà sol, sense poder-lo acompanyar en el que antigament es coneixia com el "ben morir". Ben morir volia dir fer-ho envoltat dels teus, amb la pau de l'ànima i la sensació de ser estimat fins al darrer alè. I per als altres poder acomiar-se dignament d'algú compartint les darreres mostres d'amor i de tendresa.

Diuen que la pitjor malaltia és la solitud. I és veritat. I és des de la impotència per la terrible solitud amb què el padri ha d'encarar la mort que el Dídac Masip elabora tota aquesta meravellosa joguina literària. Aquest és el vertader nucli del conflicte, el motor que fa avançar l'obra i que el Dídac va descabdellant lentament fins a despullar per complet el seu sentiment de pèrdua i d'impotència, d'impossibilitat d'exercir la més noble de totes les accions que podem experi-

mentar els humans: la protecció i la cura dels que estimem i de tot allò que estimem. És el dolor de no poder ser-hi. No poder acompanyar-lo en el seu Getsemaní, com l'àngel de les darreres hores. I de la recerca impulsiva i impossible de realitzar el comiat a través d'objectes simbòlics: unes llavors de tomatera, els rastres de pintura a les parets, els somnis, el flaïre dels aliments, el bigoti, els elàstics, la camisa de quadres, Juncosa, un punt fugaç que pintava el cel... finalment una làpida, activadors tots ells d'un propòsit guaridor: saldar un deute de paraules, explicar la història d'un adéu que no va ser. El llibre és, doncs, l'expressió i la realització d'aquest propòsit.

Parlar de sentiments colpidors i fer-ho en primera persona és un exercici literari molt arriscat. L'artista necessàriament ha de prendre distància d'allò que explica, dels sentiments que viu i que descriu. Ha d'agafar perspectiva per poder dosificar artísticament tots els elements que té a l'abast. Ser dintre d'ells, fer-ho

atrapat en ells; pretendre trobar-hi una teràpia, pot provocar el col·lapse emotiu i que siguin els mateixos sentiments els que condueixin l'expressió i tot plegat quedi en un simple plany individual, una queixa embafadora que commou l'escriptor, però que no traspasa ni arriba al lector. Els bons sentiments, les bones intencions no generen necessàriament bones accions ni bones obres. No és aquest el cas del llibre del Dídac. L'obra està escrita amb molta traça i delicadesa. Amb la dosi justa d'emoció, de naturalitat i una contenció intel·lectual que li atorguen un equilibri perfecte entre què es diu i el com es diu. L'autor aconsegueix commoure amb una narració plena d'autenticitat i una prosa viva, fresca, dinàmica i amb tocs poètics que donen a les paraules una estranya i màgica fluïdesa que agilitzen el relat.

Però el llibre és molt més que això. Com tota la bona literatura el llibre del Dídac aconsegueix dir més que el que explica. El llibre és el retrat emotiu d'un personatge i els seus vincles amb el narrador, ambdós es fan comprensibles i entranyables, creixen i evolucionen amb una senzillesa i una humanitat que estimulen el lector a seguir llegint i el fan conscient del conflicte que viuen. La descripció és feta amb tocs breus i precisos que neixen dels records, de l'absència que els genera i d'un patiment que no poden compartir.

El llibre és també un homenatge a una generació incansable de lluitadors que van patir una vida de penúries i que han desaparegut, molts d'ells, com el protagonista de l'obra, per culpa d'una epidèmia que ha estat implacable amb les persones de més edat, les més fràgils i vulnerables. I no han pogut tenir el comiat que mereixien. Són "Les víctimes òrfenes de comiat". També un homenatge a les persones que

com el Dídac han perdut algú i no han pogut fer el dol corresponent. "Aquells als qui van robar un comiat".

És també la denúncia de la insensibilitat moderna vers la mort. Una atenció higiènica i quirúrgica, però incapaç d'expressar una engruna de sensibilitat. Amb tots els records i pertinences dins de dues bosses d'escombraries i un lànguid "Bueno, us acompanyo en el sentiment", pronunciat per una persona protegida de cap a peus com a llegat. "I la sensació que anàvem a llençar la humanitat" diu el narrador absolutament desconcertat. I és el record que recobra sentit amb la narració el que l'autor ens retorna com un darrer homenatge de dignitat, perquè mai no oblidem que encara som humans.

És també plena de reflexions sobre la vida, la mort, l'oblit, el dolor, la malaltia, la memòria, el pas del temps, l'amor per la família, la llibertat, els vincles d'afecte, el comiat, l'enyorança... expressades amb una naturalitat i una senzillesa que colpeixen i commouen a la vegada. Unes reflexions perfectament imbricades en la història, que potencien el relat i n'amplifiquen el sentit. Sembla estrany que un llibre tan breu contingui tanta reflexió, que el lector llegeix gairebé sense adonar-se'n, de tan ben cosida que està al relat general.

"Només demanava un adéu, tan sols un comiat. Tan senzill i tan complicat". Amb aquestes paraules acaba l'obra d'un supervivent d'un adéu sense adéus. No, la vida no és justa. L'autor se'n plany: "cap vacuna tindrà prou eficàcia per treure'ns el dolor que ens corre per dins". És ben cert. Però la vida ens regala estranys moments de bellesa i serenor per poder seguir endavant, com els d'aquesta petita joia literària. I sobretot, per seguir sentint que d'una manera o altra encara hi són: "Bigoti, elàstics i camisa de quadres".

INSTINTS

M. Assumpció Cornadó Lladó

---

*Ni que sigui muntada
damunt l'ala d'una quimera,
de tant en tant,
m'agrada fugir del món
i planar sobre l'espai
on els somnis esvaloten
els meus instints.
Instints
que esdevenen un viatge*

*per desfer rutines
amagades dins les ungles
de la vella monotonia.
Instints,
diapasó dels sons
que prenyats de Vida,
harmonitzen
el meu viure.*

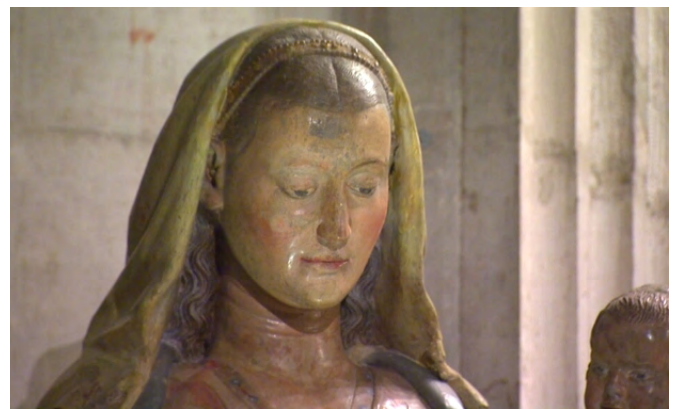

DILLUNS DE PASQUA GRANADA

Antoni Garròs Solé

Dilluns de Pasqua Granada! Un dels tres dilluns als quals tenim dret els catalans des del segle IX, quan encara no ens calia el permís de Madrid, i ara La Generalitat ens l'ha robat. Molt presumir del "Dret dels 3 dilluns ! Ara només el tenen València i Mallorca! N'hi ha per llogar-hi cadires! Però m'ha anat molt bé perquè he devorat la Revista 311. Tot i agradar-me moltíssim he enyorat tres articles, un escrit, per qui anava a buscar gent per portar-los a Lleida i un altre, pel poca solta que es va passar hores amb un martell donant-li cops a la imatge de la Verge del Blau, per veure si era veritat allò, del martell que li va tirar al cap el mestre d'obres envejós de la perfecció de la imatge tallada per l'aprenent i on li va tocar el martell li va sortir un blau. O d'un xofer que duia gent d'excursió a Lleida sense bitllet de tornada per dretans i d'un que posava dones a la plaça d'un poble, les rapava i els feia beure oli de ricí, per esque-ranes. I això m'ha vingut a la ment, recordant l'any 1965, quan vaig fer la mili a Osca i per "enxufe" em van destinar a ordenar l'arxiu d'un batalló extingit feia anys! i com estàvem amb allò dels "50 años de paz"!, vaig recollir ¿avals?, de rectors de poble on es llegia: Fulanito, "de cortas luces, però de buena familia, no dudó en ser de los primeros en sacar las image-

nes de la Iglesia y tirarlas a la hoguera", i que els pares analfabets enviaven al quarter, perquè la mili els fos més suau!. Els vaig portar al coronel i li vaig dir: *ya que han pasado tantos años porqué no los quemamos?* i em va dir: "ni se le ocurra distraer ni un solo papel, que de peores encontrará i: *!que cada palo aguante su bandera!*"! Pensant així no crec que arribés a general, això ens ho podria dir el Josep Maria Iglesias que va ser el seu xofer, i el va conèixer molt bé! D'avals com aquest i de pitjors n'hi havia de tota la Península, Catalunya i Lleida incloses.

Mare de Déu del Blau

HUMOR ARTESENC

QUE FÀ EL CARPANTA
AQUÍ A ARTESA?

S'HA ASSABENTAT QUE L'AJUNTAMENT
ORGANITZA VERMUTS, APERITIUS, CASSOLADES
I ALTRES MENJADES I REPARTEIX COQUES
I PASTISSETS PER LES CASES
I HA VINGUT A VIURE-HI PER VEURE
SI LI MATEN LA GANA!

DOMUS DOMINI CINES I CINEMES

Miquel Carrera Castellví

La reflexió del darrer escrit, a banda de recordar l'amic cinèfil, em va dur a fer un exercici de nostàlgia de cinemes i sales d'exposició. Recordar la sala del poble i el seu mobiliari va ser com un retorn a la infantesa, un retorn a diumenges a la tarda, un tornar a aquell llunyà oest americà i a tot el que suposaven aquelles 3 hores llargues de misteris, jocs i aventures que eren aquelles projeccions; érem com els nens d'ulls oberts de la peli italiana que també recordava.

El cine local, la sala de l'*Hogar, del Productor* se'n va fer petit i va arribar el temps de descoberta de la capital. No volia ara més exercici de nostàlgia, però sí que m'ha interessat trobar la llista completa de les sales que coneixia de la ciutat. Vet aquí una llista de les sales que he anat coneixent, mig ordenades segons el temps de tancament: nostàlgia, però documentada.

Cinema Principal de Lleida

El primer de la llista és el Vinyes, que no arribo a recordar obert i ara és la seu de la sala d'actes del CaixaForum; en veure la disposició de les butaques ja s'endevina l'antic ús de l'edifici. Enfilant el carrer Cavallers amunt, a mà esquerra recordo el Catalunya, també recordat pel Carles Yuste que en cantava les interaccions amb els cossos cavernosos. Més amunt hi he conegut el Victòria i el Granados, tot i que ja no en sé distingir quin era quin; crec que encara s'observen motius al·legòrics en alguna façana d'allí, però no em feu dir quin dels dos era. Definitivament el que em deixa empremta fou el que més recordo, amb la seva famosa columna al mig de la sala. També en l'eix comercial, recordo encara el Fèmina, allà al començament; no sé d'on devien treure el nom i què devia representar ... un cine només per a públic femení? I al petit cor de la ciutat el cinema Principal, que encara avui aguanta, com a insígnia d'una empresa dedicada a l'exposició. Aquest local el recordo més com a espai de teatre i concerts, i en una de les vegades que hi vaig anar ... recordo dalt de tot, quasi amb un atac de vertigen de com estaven les files de verticals. I fora del nucli

comercial, a l'altra banda de la rambla d'Aragó em ve a la memòria el cine Bahía, d'art i assaig en deien. Em costà temps entendre què era això de l'art i l'assaig, tot i que si que hi recordo veure-hi alguna cinta una mica compromesa. Després arribaren les multisales i noves sales, que també he freqüentat, però potser no em marcaren tant en la memòria jove i adolescent. I n'han vingut encara de novíssimes i reconec amb un cert pudor que no he visitat mai l'espai Funàtic, lloc de culte dels cinèfils. Aviso que jo amb el cine ... no he estat mai un espectador molt exigent, i hi ha hagut pel·lícules a bastament guardonades que m'han avorrit moltíssim, havent-hi també cintes ben fluixetes que m'han fet gaudir.

Parlava justament en l'escrit anterior d'una cinta que m'ha calgut veure dos cops per copsar-ne la bellesa, per fer-me emocionar... I imbuït com estava pel film i el seu misatge, resulta que

vaig trobar un programa musical que em va cridar l'atenció: a Ràdio3, el programa *Café del Sur* i l'emissió *Cinema Paradiso*. Si us ve de gust una estona també de nostàlgia cinematogràfica, però musical, aneu-lo a escoltar; no cal que correu que es pot trobar l'arxiu sencer del programa i hi serà molts temps confio. L'emissió sencera ja dic que és interessantíssima, completada per la veu tan seductora del seu conductor. Per raons d'espai em quedo però amb tres cançons: *El Baiao de Ana*, que sens dubte us farà somriure; també amb la peça tan cinematogràfica de Nino Rota 8 i ½ i finalment recordar la bellesa de la selva sud-americana i el compromís d'uns monjos jesuïtes que per allí rodaven al segle XVIII i explicada amb les notes de *La Misión*.

Veig ara que ja estic al límit de paraules que em fixo per a cada article, així que deixo per una altra ocasió seguir amb més cinemes i potser parlar d'algun teatre, mentre encara em meravella com això de seguir històries projectades ens agrada i m'acompanyen les notes de *El bueno, el feo y el malo*; un luxe.

AMIC ADOLF

Cèlia Argilés Andrés

Tenia clar que escriuria quatre ratlles a la revista que parlessin de tu, del que has estat per al nostre poble, i del que has estat per a mi, en part per agraïment, en part per acomiadar-me.

Sabia que em costaria, i així és, i també sabia que després del teu traspàs els números següents de la revista *La Femosa* anirien plens d'escrius que et rememorarien. Per això, i per no saber si trobaria les paraules adequades per dirigir-te uns darrers mots, ho vaig anar allargant. També se'm feia molt costa amunt afrontar i acceptar que ja no hi ets presencialment. Moltes excuses, massa... en cap cas merescudes.

He esperat uns dies, unes setmanes, però finalment ho faig. Em decideixo. Penso que si no començo a escriure no trobaré el moment per a fer-ho.

Començo aquest escrit un dia de boira, que em trasllada a la meva joventut i em recorda els divendres culturals de *La Femosa*, al local del carrer Castell primer i després a l'actual seu, al carrer dels Gallarts. Eren divendres d'hiverns, freds, i de llargues nits de tertúlies compartides, acompanyades amb la flaire del rom cremat que tu o el Ramonet preparàveu. La boira i el fred es quedaven a la porta, a dins el caliu era un altre.

Tu sempre hi eres, de fet no érem gaire colla, però els que hi érem hi estàvem a gust fent petar la xerrada al voltant d'algun tema que els tertulians que convidàvem ens posaven al nostre abast.

Saps Adolf, aquest gener hem recollit signatures per demanar l'Amnistia dels presos polítics, i damunt de l'estant de *La Femosa* les teves ulleres ens esguardaven. No les hem tocadés, les teves eines encara hi són, sabem que ja no les empraràs més, però no ens molesten i en certa manera ens ajuden a creure que tot segueix igual. A vegades ens cal fer una mica de trampa

i enganyar-nos a nosaltres mateix per posar una tireta a la ferida i calmar la realitat que ens abraona.

El cert, però, és que tot canvia i res resta igual. Quan obrim la porta de l'Agrupació cultural, la cadira i la taula hi són, però l'espai és buit. Ja no hi ets per a xerrar una estona, per a obrir les llums i esperar que algú altre passi a saludar, a buscar algun llibre, a fer alguna reunió...

Per què em costa tan avançar aquest escrit? no trobo les paraules i les idees se'm bloquegen i els ulls... els ulls se m'humitegen.

Vinga som-hi, ja fa dies que vaig començar, hi havia boira!, i avui que m'hi torno a posar ja estem a primers de maig!

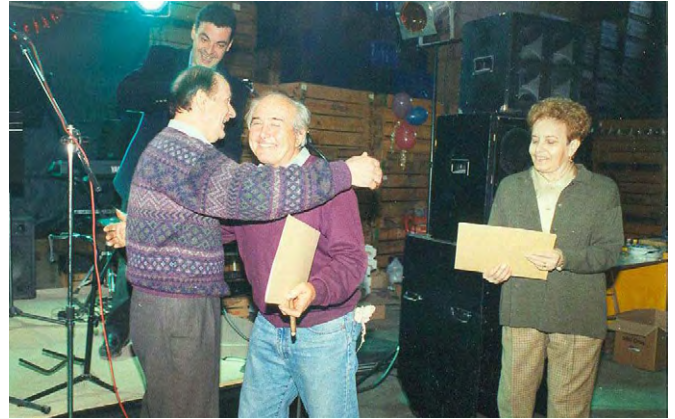
Llegeixo i rellegeixo i rectifico i no avanço pas gaire, i casualment avui el calendari em recorda que seria el teu aniversari, i m'assalten les celebracions que també havíem fet, com quan vam celebrar els teus 80 anys! Quants records agradables amic Adolf.

Eres una persona reservada, tímida, que fugies de qualsevol protagonisme, però és de justícia reconèixer que has estat una peça clau en el creixement del nostre poble i en la recuperació de la seva memòria i història des de moltes vessants. Eres una persona podríem dir polièdrica i que et va permetre treballar en molts camps diferents sempre en pro de la cultura. La recerca que vas fer per recopilar els costums, el folklore i les tradicions del nostre poble, i que en part han donat lloc als llibres que has escrit. Les teves inquietuds per l'arqueologia, que van propiciar que junt a altres amics es creés el Museu Local arqueològic. La teva estima a la llengua catalana, l'única que llegies i per la qual vas organitzar cursos de català. Els teus escrits a la *Femosa*, sempre raonats, sempre amb sentit comú, ens deixen un llegat importantíssim de la història més recent d'Artesa.

Està clar que eres una persona culta, un pagès autodidacte, que sempre deies que no et va agradar mai estudiar, però a qui la lectura et va fer savi. Home de fortes conviccions, d'idees molt clares i un ferm defensor dels teus posicionaments. Amant de la llibertat i defensor a ultrança del nostre país, aquesta Catalunya per la qual vas lluitar i per la qual nosaltres seguirem lluitant. Cada 11 de setembre compraves la samarreta de la diada, les tenies totes, malgrat la teva absència als actes centrals hi volies participar. Així eres, compromès i lluitador.

Culturalment Artesa no seria el que és sense *La Femosa*, l'agrupació Cultural que amb tan bon encert es va crear a Artesa i que durant tants anys has capitanejat.

Recordo que sentia certa recança quan explicàveu les mil aventures i històries per les quals l'entitat i vosaltres havíeu passat, quina sana enveja haver viscut una època molt dura pel país, però alhora molt engrescadora, carregada de motius per lluitar i per d'ideals per defensar. Potser aquí rau l'origen del teu caràcter dur i poc transigent, quan t'enfadaves... t'enfadaves de debò.

He tingut la sort, però, de poder ser-ne oient directa i he tingut la sort de poder compartir amb tu moltes estones de què sempre n'he tret aprenentatges positius.

Has estat un gran mestre, un gran amic, i seria injust per part meva no reconèixer que et trobo a faltar.

A la vida hi ha gent que passa sense deixar gaire petjada, però hi ha altra gent que pesa massa per passar de puntetes, la petjada que deixa és tan fonda que les onades no la podem esborrar. I la teva petjada, Adolf, és el que ens queda com a testimoni de les teves accions.

Fins sempre amic!

FAUNA DEL TERME

Isidre Drudis Bellmunt

FALCIOTS

Pertanyen a la família dels Apòdids (*Apodidae*)

Falciot negre (*apus apus*) és molt conegut i comú al Segrià. Vola sol o en petits grups, tot xisclant, mentre fa acrobàcies aèries per agafar els petits insectes dels quals s'alimenta. És molt fàcil d'identificar té les ales falciformes, molt llargues, el seu color negre i la taca blanca a la gola. Tenen les potes curtes i febles. Per això quan un falciot cau, no es pot alçar perquè les ales li toquen a terra. Llavors cal agafar-lo i llençar-lo a l'aire perquè agafi el vol. Amida 16,5 cm. Ací és estival i niador.

Nia als forats, a les esclatxes dels edificis i les construccions antigues i és corrent veure'ls volar entorn de les esglésies i campanars, però també s'observa a camp obert. Els adults estan tan perfectament adaptats a l'espai que, fins i tot, reposen volant.

Xavier AIXALÀ MARTÍ. Artesa de Lleida. Fauna. Peixos, amfibis, rèptils, ocells i mamífers; Col·lecció la Femosa, 1995, pàg. 74-75.

MIRADA RETROSPECTIVA A LA PUBLICITAT DEL SETÈ ART

Laura Farran Botargues

És la nit d'un divendres qualsevol, la mirada fixa a l'aparell televisiu i a la mà dreta el comandament, aquest petit aparell que en accionar-lo t'obre tot un univers de possibilitats audiovisuals, entre aquestes: quina pel·lícula mirarem avui?

Mirem el menú de les diferents distribuïdores, de les diferents cadenes televisives, de les diferents plataformes que ens ofereixen cinema, sigui gratuïtament o per subscripció: Netflix, HBO, Movistar Plus, Filmin... i ens deixem seduir per aquella imatge que publicita el film, que condensa en un sol cop d'ull què ens oferirà aquesta o aquella pel·lícula i que, possiblement, atrapi i desperti el nostre interès per mirar-la.

Vivim en la societat de la informació, que ens proporciona, gràcies a les noves tecnologies, tot un ventall de possibilitats audiovisuals per omplir el nostre temps d'oci i, si escollim el cinema, podem comprovar com un ampli espectre publicitari pretén captar la nostra atenció cap al contingut que considerem més adient, des de l'oferta cinematogràfica en cartellera fins a l'oferta de les plataformes televisives o les xarxes socials.

Tot ha canviat tant, que quan miro enrere i penso en el cinema de la meua infantesa no puc evitar recordar com m'atreien aquells petits pasquins que feien propaganda de les virtuts de la pel·lícula i com els guardava en una caixa de cartró com si fossin un tresor.

Més tard m'assabentaria que aquelles petites relíquies s'anomenaven *programes de mà* i que eren molt preuades pel món del col·leccionisme. Malauradament, aquella vella caixa de cartró va desaparèixer en una rutinària i periòdica neteja de les golfes de casa.

Ens aquells temps els *programes de mà* eren una forma de publicitat emprada per les empreses productores, distribuïdores i propietàries de les sales de projecció per atreure l'atenció de l'espectador.

Aquest tipus de publicitat s'inicià el 1915 com a iniciativa de les mateixes sales de cinema i tindria el seu màxim esplendor durant els anys cinquanta i seixanta del segle XX, per a desaparèixer a la dècada dels setanta.

En un principi, era un tipus de publicitat que tenia la missió d'informar de l'esdeveniment i del lloc i la data de la projecció de la cinta cinematogràfica. Així, en el seu origen eren senzills pasquins impresos amb paper de qualitat dubtosa i escasses floritures gràfiques amb l'objectiu ben definit d'atreure la major quantitat de públic possible cap al film que es projectava. Poc a poc aniria millorant la qualitat del seu disseny i del material emprat.

El primer programa de mà del cinema espanyol va ser "*Sangre y arena*" de l'any 1916, basat en una novel·la de l'escriptor valencià Vicente Blasco Ibáñez, que va codirigir el film.

Sangre y arena. (Esp. 1916). Casanovas y Piñol. Programa targeta amb diari. (9,2x14,7 cm.).

Als anys trenta, instaurat ja el cinema sonor, en els programes de mà ressaltaven els actors i les actrius protagonistes. Un dels grans cartellistes publicitaris d'aquests anys va ser **Josep Renau**, la seva obra es

centraria, sobretot, en els cartells de guerra, ja que era *Director General de Belles Arts* (DGBA) del bàndol republicà, durant la Guerra Civil (1936-1939). Des d'aquest càrrec va decidir que les obres del *Museo del Prado* es traslladessin a València i Ginebra, resguardant-les així dels bombardejos feixistes. L'any 1937 va demanar a Picasso la creació d'una obra per al pavelló de la República Espanyola a l'Exposició Internacional de París i aquest pintaria el *Guernika*, on mostraria la tragèdia que vivia el poble espanyol en la seva lluita contra el feixisme.

Va il·lustrar una dotzena de cartells de cinema, amb una exquisida mostra d'interpretació il·lustrativa, com es pot observar en el programa de *La hermana San Sulpicio* (1934). El 1939 s'exiliaria a Mèxic on treballaria per a la cinematografia mexicana.

La hermana San Sulpicio (1934). Cifesa. Programa targeta. (9,3x13,7 cm.).

Als anys quaranta, els temes cinematogràfics es basarien en enaltir els valors patriòtics, religiosos i familiars del franquisme. D'aquesta manera els programes de mà i els cartells de cinema mostraven a la portada: herois militars, dones abnegades, mossens disposats al martiri, missioners, conqueridors en terres d'infidels..., que permetessin recrear el futur, segons els principis ideològics del "Movimiento". Destacaven pel·lícules com: *A mi la legión*, de tall militarista, guions literaris com *El clavo*, folklòriques com *La Lola se va a los puertos*, etc.

En aquests anys el **control de la censura** sobre el cinema i altres formes de cultura era estricte i rigorós (Llei de 23 d'abril de 1938). S'aplicava el "tall" directe i explícit que havien de superar les produccions espanyoles en tres etapes: la dels guions, la de la pel·lícula acabada (que obligava a talls i canvis de diàlegs, quan no a la prohibició total del film) i a la d'autocensura d'escriptors i productors temorosos de caure en desgràcia.

De vegades, algun programa de mà aconseguia burlar la censura. És el cas del *Caballero Adverse* (1936), estrenada aquí als anys quaranta. El dissenyador del cartell va marcar un gol a la censura ja que el cartell encunyat amagava la forma d'un penis. Tot i que es va ordenar la retirada dels programes que hi havia en circulació, sempre en quedarien alguns.

El Caballero Adverse (1936). Warner Bros. Programa encunyat. (9,5x16 cm.).

Als anys cinquanta, el cinema espanyol es mou amb un evident continuisme respecte els plantejaments de la postguerra tot i que a poc a poc es van evidenciant canvis motivats per la competència de les produccions nord-americanes en Cinemascope. És en aquesta dècada quan s'inicia la tendència neorealista que té la seva màxima expressió en *Bardem* i *Berlanga*. El primer criticant la hipocresia d'una

societat marcada per la repressió i els moralismes i el segon optant per comèdies costumistes tendres i amables, però que contenen reflexions sobre l'entorn social on es desenvolupen, com per exemple: *Bienvenido Mr. Marshall* (1953).

Bienvenido Mister Marshall (1953). Programa encunyat. (6,5x15 cm.).

Sobre el programa de mà del film, Berlanga declararia: "En Cannes me detuvieron. Resulta que la propaganda de la película eran billetes de un dólar en el que por una cara aparecía Pepe Isbert y por el reverso Lolita Sevilla, los dos protagonistas (...) Una noche me detuvieron por falsificar, com si George Washington se pareciera a Pepe Isbert".

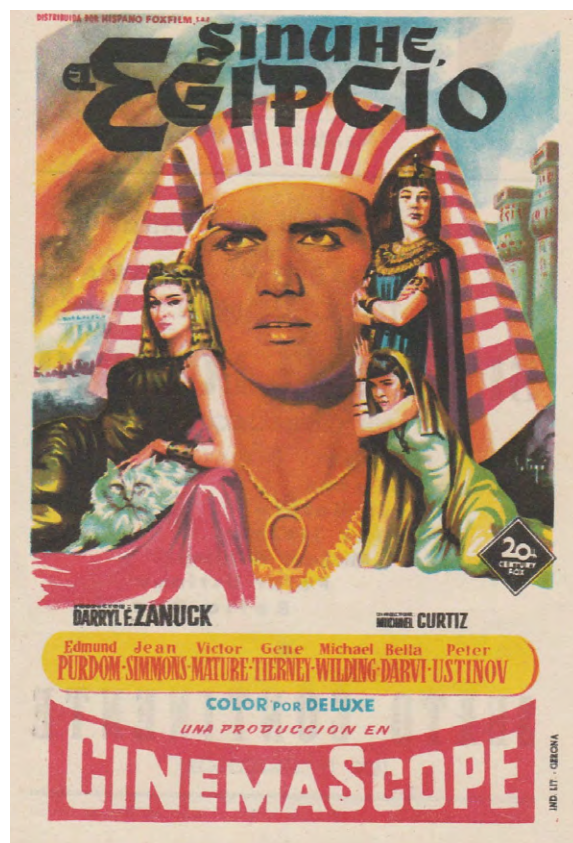
Per cert, si us passegeu per Lleida, a l'entrada de la plaça Sant Joan, dalt d'un petit balcó situat en una mena de monòlit circular, es poden contemplar les figures de Pepe Isbert i Manolo Morán fent un "remake" d'una escena del film, la del pregó de l'Ajuntament.

En el disseny de programes de mà d'aquesta dècada, destaca el pintor i cartellista català **Josep Soligó**. La seva obra va estar centrada en el segell de la *Twenty Century Fox*.

La característica més llampant dels seus programes va ser la combinació i selecció de colors. Un estil interpretatiu, transgressor per a l'època, que li va ocasionar algun que altre problema amb la *Fox*, els quals van arribar a dubtar d'ell per considerar el seu art com *estrafolari*. Tot i això va arribar a dissenyar una de les més belles i carismàtiques col·leccions de cartells i programes de la història comercial del cinema.

Soligó assumeix de seguida que el cartell cinematogràfic ha de vendre somnis, glamur, mostrar l'ànima de la pel·lícula amb tota la seva esplendor, anar més enllà del que la pantalla vol mostrar, seduir... El primer que aprèn és que si alguna cosa és imprescindible en un cartell de cinema, si existeix un element sobre el qual se sustenten totes les esperances d'èxit d'un film, és sense dubte el seu repartiment, els protagonistes, ells i elles havien de ser els principals referents d'un bon cartell.

Destaquen: *El signo del zorro*, *Flecha rota*, *Sinuhé el egipcio*,...

Sinuhé el egipcio. The egyptian (USA 1954). (9x13,5 cm.).

Sorgeixen també les pel·lícules amb "infants-artistes" que donarien a conèixer **Marisol** i **Joselito**, que basarien el seu èxit en les aptituds musicals i el folklorisme relacionat amb cantants flamencs o "tonadilleres" com **Antonio Molina** o **Lola Flores**.

Tómbola (1962). G.P.C. (9x13,5 cm.).

Als anys seixanta, els temps canvien amb l'arribada del turisme, les remeses de diners dels emigrants i la consolidació del Mercat Comú, portaran una millora econòmica pel país. El cinema d'aquests anys mostra una gran preferència pel cinema americà, amb grans superproduccions nord-americanes a les nostres pantalles.

Les relacions entre el cinema espanyol i el nord-americà arribarà a les cotes més altes amb les coproduccions i els rodatges de pel·lícules dels Estats Units a Espanya, com *El Cid* (1961) protagonitzada per Charlton Heston i Sofia Loren; *Espartaco* (1960); *Doctor Zhivago* (1957); *Lawrence de Arabia* (1961); *Cleopatra* (1963)...

Aquests anys tindrà un gran èxit el subgènere de l'spaghetti-western, westerns rodats a Almeria, on destacarà el director Sergio Leone: *La muerte tenía un precio* (1965), *El Bueno, el feo y el malo* (1966), protagonitzades per Clint Eastwood.

Respecte al cinema d'aquí, sorgirà una fornada de joves directors que iniciaran un cinema innovador que els donarà projecció internacional. Títols com *Del rosa al amarillo*, de Summers, *La caza*, de Saura, *La tía Tula*, de Picazo, *Viridiana* de Buñuel, mostraran un cinema de gran qualitat.

Als anys setanta, coincidint amb els darrers anys de la dictadura de Franco i els primers de la

Transició, conviuran films de baixa qualitat artística, com l'anomenat "*Landisme*" (comèdies de situació i embolics amb un cert grau d'erotisme), la major part de les quals estaven protagonitzades per **Alfredo Landa**, amb films més crítics i intel·lectuals com *El espíritu de la colmena*, *La prima Angélica*...

Els programes de mà desapareixen aquesta dècada, donat que sorgeixen nous sistemes de publicitat i aquest tipus de cartellisme cinematogràfic que va segellar la retina dels espectadors amb la seva poderosa iconografia, esdevé una relíquia per al col·leccionisme, sobretot en els programes encunyats, molts dels quals són autèntiques filigranes de paper.

Els avenços tecnològics, tal i com hem indicat al principi de l'article, influiran en l'esclat d'una greu crisi a les sales cinematogràfiques amb la desaparició de moltes d'elles.

Guardem, com si d'un tresor es tractés, un programa de mà del cinema Capitolio d'Artesa de Lleida. Es tracta de la pel·lícula *El Judas* d'Ignacio F. Iguino, de l'any 1954, amb la seva corresponent entrada. El tema religiós (la Passió d'Esparraguera és l'escenari), va permetre que aquesta pel·lícula s'exhibís en català durant els anys de la dictadura franquista.

¿Por qué te engaña tu marido?. (1971). Warner Bros. (9,13,5 cm.).

El Judas. (1954). IFI producció. (10,5x15 cm.).

És un testimoni del cinema d'un altre temps, que ens fa sentir que gaudir d'aquesta forma d'oci, és una tasca infinitament absorbent i fascinant.

Fonts i Bibliografia:

1. BAENA, Paco. *Los programas de mano en España*. Ed. Coleccionismo cinematográfico pàg. 161.
2. *Historia del franquismo*. Diario 16, 1976, pàg.383
3. BAENA, Paco. *SOLIGÓ, más allá del technicolor*. Ed. F.P.B. pàg. 15
4. Col·lecció de programes de mà de Casimir Iglesias.

El último mohicano (1936). United Artists. Programa encunyat.(6,5x14 cm.).

MEAT FOOD LABORATORY, CARN DE LABORATORI VERSUS CARN TRADICIONAL

Eulàlia Solà Miró
Alternativa Ecologista d'Artesa de Lleida

Només amb aquest títol en tindríem prou per engegar a pastar fang la carn de laboratori com si fos un producte fet de plàstic o similar, però no, la carn de laboratori és una altra cosa. Pel que fa a la carn tradicional, ja fa temps que la que es consumeix habitualment no és la que era, degut a la globalització i producció a l'engròs de carn de tot tipus: pollastre, vedella, porc...i el mateix passa amb els derivats i processats : salsitxes, botifarres, embotits...Les qualitats organolèptiques han baixat i hi ha contribuït la manera com es produeix i el tracte dels animals en macrogranges on se'ls medica i hormona per accelerar el creixement, l'engreix, la venda i per tant els guany, i no sempre dels ramaders; les crítiques s'han succeït als mitjans com quelcom que calia canviar des de tres aspectes diferents, però complementaris:

- 1- Problemes de salut derivats de l'excessiva ingesta de proteïna animal.
- 2- Problemes mediambientals que genera la ramaderia.
- 3- El patiment animal tant en granges com en escorxadors.

L'aspecte número u té en compte els consells de dietistes i persones del món sanitari que ens alerten que consumim un excés de proteïna animal, el qual genera diferents patologies : sobrepès, colesterol, àcid úric... La proporció estaria en menys d'un gram per quilo de pes en un àpat, amb un màxim de 500 grams per setmana, segons la CIAD (Centro de investigación en alimentación i desarrollo). La proteïna també pot ser d'origen vegetal (llegums, fruits secs...). Molts vegetarians (lactoovovegetarians) hi han afegit

el consum d'ous i llet als vegetals, productes exclosos pels vegans per ser d'origen animal.

El segon apartat ens parla dels problemes mediambientals generats pel metà alliberat a l'atmosfera . Un 14'5% dels gasos d'efecte hivernacle tenen l'origen en el metà de la ramaderia que és 20 vegades més potent i pernicios que el diòxid de carboni. També hi ha l'ocupació d'espais naturals que avui es dediquen a la producció de farratge per alimentar el bestiar i que origina, en algunes zones del món, la crema de boscos i selves per a aquesta finalitat; 60.000 milions de caps de bestiar quadrúpede que cal alimentar no és poca cosa, segons l'estudi, publicat per Goodland al *The New York times* al 2012.

En tercer lloc hi ha el patiment animal generat per l'amuntegament en granges on l'única sortida possible és el camí de l'escorxador. I és que encara no som conscients que el bistec que ens mengem prové d'un ser viu que és sensible al dolor físic i a l'angoixa.

L'Organització de les Nacions Unides per l'Agricultura i l'Alimentació (FAO) calcula que el 2050 la demanda mundial de carn augmentarà un 70% per alimentar 9.600 milions de persones. El fet que els aminoàcids de les proteïnes siguin indispensables per la salut humana ens fa replantejar l'origen d'aquesta proteïna, per això l'arribada de la carn de laboratori és una bona opció ja que representa deixar enrere la major part dels inconvenients generats pel consum de carn tradicional i que hem esmentat abans.

L'èxit de la carn de laboratori, segons l'Anna Carabús, cap de les tecnologies alternatives de l'IRTA, vindrà per tres factors:

- 1- Més saludable, lliure d'hormones, medicaments, greixos saturats...
- 2- Més sostenible mediambientalment (no s'allibera gasos a l'atmosfera, 90% menys; no s'ocupen espais naturals que es poden dedicar al cultiu d'aliments, 99% menys; no consumeix tanta aigua, 75% menys)
- 3- Evita el patiment i sacrifici animal, també molt important.

Segons les previsions de la consultora A. T. Kerney, el 2050 un 35% de la carn consumida serà de laboratori, 25% serà "carn" vegetal (tofu, cereals etc) i un 40% serà encara la carn tradicional.

La primera hamburguesa de carn de laboratori la va treure al mercat el 2013 l'empresa holandesa *Mosa Meat*, també investiga la basca *Bio tech foods*, l'empresa d'Israel *Supermeats* investiga en carn de pollastre. Empreses americanes i europees dediquen diners a la investigació del producte. També està finançat per organitzacions en defensa dels drets dels animals o fundacions com la *Silicon Valley Foundation*.

L'origen del descobriment sembla que es troba a la NASA que buscava la solució per alimentar astronautes en els seus viatges espacials. En aquest moment, ben aviat, cap al 2023, la trobarem als supermercats a preus assequibles. Però abans han de tenir el permís de l'autoritat europea de seguretat alimentària (EFSA), a més d'investigar aspectes com la caducitat o la millor manera de cuinar-la.

La tecnologia de la carn de laboratori es basa en la regeneració cel·lular. S'extreuen amb una biòpsia cèl·lules del múscul de l'animal, sense fer-li cap mal, i es dipositen en un bioreactor on s'alimenten amb brou de cultiu perquè es reproduïxin; imita el

que es produeix en el cos de l'animal i es basa en la multiplicació cel·lular. La textura és similar a la carn picada i se'n pot elaborar hamburgueses, salsitxes, embotits etc. El més difícil serà elaborar una textura tipus bistec, cuixa de pollastre etc ja que els ossos, nervis, venes és més complex. Pel que fa al greix, l'empresa *Cubiq* de Granollers va començar a investigar el 2018, a partir de greix d'ànec, amb greixos omega 3 que incorporats a la carn la faran més saborosa i saludable. Amb el consum d'una hamburguesa es podrà assimilar el greix omega 3 (greix positiu) que necessitem diàriament. Altres empreses investiguen l'obtenció de carn de cangur, bacó, foie-gras, llet, ous, peix i marisc a través de cèl·lules mare o extreïdes de l'animal. Amb les cèl·lules que s'extreuen d'un porc es pot produir la mateixa carn que 400 porcs a l'any, i sense necessitat de sacrificar l'animal. Per a algunes persones els produirà un cert rebuig el consum de carn de laboratori. Certament els hàbits alimentaris culturals estan molt arrelats, però els avantatges són tan grans que aviat ens hi acostumarem. I sobretot, per les persones que ens agrada la carn i no la consumim per qüestions de salut, (alguns creuen que és millor la proteïna vegetal), mediambientals o de respecte a la vida dels animals, sens dubte és una gran notícia que ens alegrarà la vida i el paladar.

De cara a la superpoblació mundial, actualment 7.000 milions de persones, el 2050: 9.600 milions i pujant, sembla que caldrà aliments proteïcs per a tothom; aquesta pot ser una via més per aconseguir-ho, tot i que caldria treballar, amb seny, per contenir la superpoblació a través de la cultura i la qualitat de vida, passant per la democratització i la justícia social arreu del planeta, però aquest ja és un altre tema i més complex encara que fer una hamburguesa de *meat food laboratory*.

"La moral dels pobles i de les persones es demostra segons el tracte que donen als seus animals"

M. Gandhi.

KYOTO: EL COR DEL JAPÓ

Joan Ramon París Oró

En la més famosa guia de viatges que existeix diu, textualment, que es tracta d'una ciutat que tot viatger que es preï ha de veure almenys una vegada a la seva vida.

La guia havia posat el llistó molt alt i era precisament per això que les expectatives del que m'anava a trobar eren molt elevades.

El trajecte de Nara a Kyoto amb tren és curt, no obstant això fosquejava quan vaig arribar al meu destí. En tot just un instant, em vaig veure submergit per centenars de persones que deambulen per una estació gegantina d'aspecte futurista. Resultava sumament complicat escapar d'aquella marea humana que semblava arrasar-ho tot al seu pas. Com vaig poder, vaig preguntar en informació com arribar al centre, que era on tenia l'hotel.

Ambient de l'estació de Kyoto

Si s'ha de jutjar per la resposta no era fàcil arribar-hi. L'urbs no disposa d'una xarxa de metros eficient, per la qual cosa, el trajecte s'ha de fer o amb tren o bé en bus.

No tardo molt temps a trobar-me en un vagó ple de gom a gom de gent que suposava que tornaven a les seves cases després d'una dura jornada laboral. Alguna cosa estranya ocorria perquè aquella andròmina no arrencava.

Després de deu minuts d'espera, es va informar d'una incidència en idioma local. Davant la cara d'estupor que deguí posar, la noia que estava al meu costat em va informar de la causa d'aquesta incidència: Havia ocorregut un accident que s'havia saldat amb la mort d'una persona.

"Comencem bé" vaig pensar per a mi.

Però davant la meva estupefacció la noia es va oferir a acompanyar-me fins a la meva destinació. Mentre parlava, va arrencar el comboi i amb tota l'amabilitat del món no em va deixar fins que vaig arribar a la parada en la qual havia de baixar.

Estava sorprès per l'exquisida amabilitat, generositat d'una cultura que mirava d'ajudar els desconeguts d'una manera tan desinteressada. Però anava de sorpresa en sorpresa, ja que em trobava transitant per un carrer ple de botigues ambulants on la gent anava amb quimonos tradicionals. Era com si de sobte m'hagués submergit en les velles pel·lícules en blanc i negre, les que descrivien les maneres de viure del Japó tradicional.

Prop de la cantonada on estan les famoses *geishes*, es troba el "Rumor Plaza" un hotel-càpsula, només per a clients masculins, famós a la ciutat.

Geishas passejant pel temple a Kyoto

I aquí va continuar la meva sorpresa; en primer lloc creia que es tractava d'un hotel que ocuparia una part d'un edifici, però en aquest cas ocupava íntegrament tot un cèntric bloc.

L'entrada era majestuosa, gairebé diria de luxe i un ascensor em portava a un segon pis on estava la recepció. En tot just uns instants, havia deixat les sabates en una consigna, m'havia calçat unes sabetilles i havia deixat la maleta a l'habitació indicada.

Les noies que estaven darrere del taulell eren maquiïssimes, vestides a l'última. Resultava sorprenent

que un hotel masculí l'atengués exclusivament personal femení, qüestió d'imatge, suposo.

Quan trobo l'armari assignat, comprovo amb estupor que és molt estret. A penes caben els estris i me les veig i desitjo per a col·locar el necessari entre la meua roba. Incaut de mi, no sabia el que m'esperava a continuació i del poc que l'anava a utilitzar allí, a l'hotel Rumor.

També és sorprenent que et donin un pijama i mitjons per cada nit d'estada. M'adono que no utilitzaré el que porto durant les cinc primeres nits.

En pijama del hotel capsula a l'interior de la capsula

A l'altra banda dels armaris, en un ampli passadís, es troba una espècie de rusc, igual que el que fan les abelles. Entro en la núm. 53 que és la que tinc assignada per a donar-hi un cop d'ull. Espai suficient per a no sentir-te atabalat, tele incorporada al sostre, aigua mineral en un costat i despertador darrere. Senzill, però funcional, dormiré com un rei, vaig pensar.

Interior de la capsula a Kyoto

L'ascensor em porta a la 4ta. planta on altres noies somrients em saluden cerimoniosament i són correspostes. En la zona de banys, em topo amb una perruqueria a la qual no hi falta cap detall. Hi havia tota classe de colònies, gel, cremes, fulles d'afaitar, pintes de totes menes i colors etc... indica que en la seva mentalitat no es deixa a l'atzar ni un mínim detall. Estan perfectament organitzats i programats.

En el seu interior es troben diverses saunes, banys d'aigua calenta, jacuzzis, etc., i per a qui no en tingui suficient, a la terrassa està la sauna humida. Una meravella per al plaer dels sentits.

Els hostes de la càpsula, són tots nacionals. En la seva majoria executius amb presses que requereixen allotjament per una nit. L'ambient és de silenci, cadascun va a la seva per tant, no hi ha ambient de tertúlia. Comprovo que a part de la companyonia i el respecte no existeix gaire intercomunicació.

En les saunes tenen teles per a entretenir el personal. A part dels concursos, el cineasta Kitano i el dictador nord-coreà, s'alternen en el paper d'estrelles mediàtiques.

Baixant l'escala, arribo al restaurant, just al costat de la zona de massatges. Allí comprovo com el personal consumeix grans gots de cervesa japonesa. Sembla que l'alcohol només es consumeix a la nit. Una altra mostra més de mètode i disciplina.

Sopar lleuger a base d'algues i tonyina vermella, i a dormir. L'endemà començaré la ruta per la ciutat, tradicionalment es comença per l'estació i els temples de l'estació, i cap allí encaminaré els meus passos.

Kyoto de nit. Carrer amb fanalets

C. F. ARTESA DE LLEIDA

TEMPORADA 2020/2021

Eudald Pijuan Mor

Fotografies: CF Artesa de Lleida

CF Artesa 3 - CF Albagés 0 (20-06-2021)
OPORTUNITAT APROFITADA I... LÍDERS!

L'ensopagada del fins ahir líder Alpicat B amb un empat a 1 al camp del Castellans, combinada amb la solvent victòria de l'Artesa per 3 a 0 en el seu enfrontament contra l'Albagés catapulten l'equip artesenc cap al lideratge del grup 14 de Tercera Catalana.

Parlant del partit de l'Artesa, va ser com la majoria de partits d'aquesta temporada. Una primera part marcada pel control local de la pilota, amb l'Albagés tancat al darrere i, aquest cop, sense crear massa ocasions i un Artesa que les ocasions que genera no les acabava de convertir en gol. Amb aquest ritme el partit arribava al descans amb empat a 0 al marcador.

L'inici de la segona part va començar amb cert nerviosisme, creat més per l'oportunitat inesperada de ser líders que s'havia d'aprofitar que no pas pel possible perill del rival al terreny de joc. I, d'aquesta manera, l'Artesa va poder trencar l'empat al minut 60 amb un gol de córner rematat pel nostre 9, E. Guasch. A partir d'aquí el partit ja va fer més baixada i la tranquil·litat va apoderar-se del partit. Un altre gol 3 minuts després obra de Seku i un tercer de G. Palou posaven el 3 a 0 amb el que s'arribaria al final del partit.

Increïble diumenge on l'Artesa va recuperar el lideratge i ho tenim tot de cara per poder guanyar la Lliga si aconseguim sumar els 3 punts en l'últim partit de la temporada al camp del Vilanova de la Barca.

CF Artesa de Lleida: C. Quintero, D. Bigordà (Mahamadou Camara), F. Peiró, M. Pifarré, I. Vidal (O. Liarte), E. Guasch, G. Tió (M. Grau), J. L. Castillo (G. Palou), E. Lahuerta, J. Sierra i Sekou Bello.

CF Albagés: Joel, Iago, Cristian (D. Fernández), N. Kevin, D. Marsal, J. Avomo (J. De la Iglesia), I. Padureanu, O. Sy (H. Quintana) i M. Gallego.

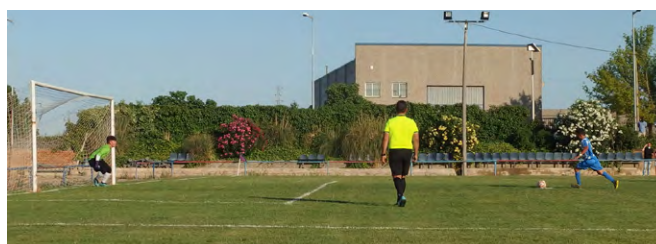
CF Vilanova de la Barca 2 - CF Artesa de Lleida 8
(27-06-2021) CAMPIONS DE LLIGA!

L'Artesa va certificar la 1a posició del grup 14 de Tercera Catalana després d'una victòria contundent, per 2 a 8, en la seva visita al camp del Vilanova de la Barca.

El resultat final no tradueix el patiment i els nervis que hi va haver durant la primera part del partit. L'equip no es va avançar al marcador fins al gol de penal de M. Grau als 24 minuts. Llavors, un cop trencat l'empat a 0 semblava que seria un partit plàcid pels visitants, però una jugada desafortunada de la defensa va acabar amb la pilota introduint-se dins la porteria pròpia i posant l'1 a 1 al marcador als 30 minuts. Per sort, en l'última jugada de la primera part, el Manel va poder tornar a avançar l'equip en un gol psicològic que va fer molt mal al Vilanova.

Ja en la segona part, l'Artesa va deixar els nervis al vestidor i va sortir a emportar-se el partit i la Lliga. Així doncs, els gols van anar caient i la celebració entre jugadors i l'afició desplaçada al camp era cada cop més gran. Fins a 8 gols totals van caure, tot i que a l'última jugada del partit el Vilanova va marcar un segon gol de penal per maquillar el resultat.

Els golejadors van ser: M. Grau 3, E. Guasch 2, I. Vidal 1, D. Bigordà 1 i E. Liarte 1.

CF Vilanova de la Barca: P. Ogbeide (M. Muñoz), I. Cerdà, P. Llovera A. Calucaí), S. Miró, M. Mecemene, A. Sadak, F. Cerdà (I. Vidal), B. Niang, J. Burgués, X. Guiu (C. Alexandreu) i M. Ortiz.

CF Artesa de Lleida: S. Codina, D. Bigordà, F. Peiró, M. Pifarré (J. L. Castillo), I. Vidal, E. Guasch (Mahamadou), G. Tió (E. Pijuan), E. Lahuerta, J. Sierra, M. Grau i Sekou (E'Liarte).

En definitiva, estem molt contents pel títol de lliga aconseguit i, encara més, per tota l'afició que es va desplaçar fins a Vilanova a animar-nos i a tirar endavant el partit.

Aquesta Lliga és la de tot un poble!

Eufòria pel títol al finalitzar el partit.

L'afició, com l'equip, no va fallar.

CLASSIFICACIÓ

P	EQUIPS	PARTITS					GOLS	
		J	G	E	P	F	C	
1	ARTESA LLEIDA, C.F.A	39	15	13	0	2	50	13
2	ALPICAT, AT.C.B	38	15	12	2	1	52	18
3	ALCOLETGE, AE. A	33	15	10	3	2	45	16
4	ALGUAIRE, C.E. A	30	15	9	3	3	36	16
5	SOSES, C.F. A	29	15	9	2	4	29	20
6	PUIGVERTENC, C.F.A	23	15	7	2	6	29	26
7	ALCARRAS, F.C. B	23	15	7	2	6	30	29
8	TREMP, C.F.A	20	15	6	2	7	21	24
9	ROSSELLO, C.F. A	18	15	6	0	9	30	35
10	ALMACELLES, AT. A	18	15	6	0	9	18	25
11	TORREGROSSA, AT. A	18	15	5	3	7	17	27
12	VILANOVA DE LA BARCA, C.F.A	13	15	3	4	8	18	39
13	ALBAGES, C.F. A	13	15	4	1	10	17	43
14	POBLA DE SEGUR, C.F. A	11	15	3	2	10	25	43
15	CASTELLANS, U.E. A	10	15	2	4	9	19	39
16	AITONA CLUB ESP. DE FUTBOL A	8	15	2	2	11	16	39

CAMPIONS DE LLIGA 2020/21

Eudald Pijuan Mor

Fotos: Pol Puertas Gallart i C.F. Artesa

Com tots bé sabeu, el Club Futbol Artesa de Lleida es va proclamar campió de Lliga del grup XIV de Tercera Catalana. Felicitats, campions!!!

El geni

La temporada 2020/21 ha estat una de les més insòlites que es poden recordar, ja que ha estat marcada per les complicacions provocades per la pandèmia de la Covid-19. En primer lloc, es va haver de suspendre la competició després d'haver disputat només una jornada per culpa de l'augment de casos de coronavirus que hi va haver al mes d'octubre de l'any 2020. Després, amb seriosos dubtes de si es

reprendria l'oficialitat de la competició (es va cancel·lar definitivament tota la Segona Catalana, per exemple), es va decidir tornar a jugar al mes d'abril, amb la limitació que es jugaria a només una volta. I, finalment, cal mencionar que un parell d'equips com són el Benavent i l'E. F. Tremp fins i tot es van retirar de la competició al considerar que no era adient reprendre la competició.

Comentat això, també s'ha de destacar que aquesta situació anòmala, en un gir dels esdeveniments, va beneficiar d'alguna manera al conjunt artesenc, ja que en acabar-se la competició oficial de Segona Catalana alguns jugadors d'aquesta categoria (entre ells, 3 del poble com són el Manel Grau, l'Isaac Vidal i el Miquel Hernández) van fitxar per l'equip i van donar un plus de qualitat a la plantilla de cara afrontar l'única volta de competició oficial.

Rua dels campions amb la txaranga durant la Festa Major.

Equip i cos tècnic campions de 3ra divisió, temporada 2020/2021

D'aquesta manera, el C. F. Artesa de Lleida va acabar els 15 partits de la competició amb 39 punts, gràcies a 13 victòries i només 2 derrotes, i va quedar campió amb només un punt de diferència sobre l'Alpicat, subcampió amb 38 punts. Això sí, en el duel directe contra l'Alpicat es va perdre per 4 a 3, en un partit vibrant, i semblava que la Lliga seria del conjunt de l'altra banda de Lleida, ja que se situava líder amb un punt d'avantatge respecte a l'Artesa. Tanmateix, malgrat que semblava impossible que l'Alpicat deixés escapar el primer lloc en les dues úniques jornades que quedaven de campionat, el Castellans va aparèixer per donar un cop de mà a l'Artesa aconseguint empatar a 1 contra l'Alpicat en el penúltim partit de Lliga. Gràcies a això, i al fet que l'Artesa va guanyar de forma solvent els 2 últims partits de Lliga, contra l'Albagés i el Vilanova de la Barca, es va aprofitar l'oportunitat donada pel Castellans per guanyar finalment el campionat.

Per acabar, la celebració del títol de Lliga no va ser menys important que el fet de guanyar-la. I, aprofitant la proximitat amb la Festa Major del nostre poble, es va fer coincidir la rua de celebració amb la xaranga perquè tot el poble ho pogués celebrar amb l'equip.

Recollida del trofeu de campions a la F.C.F.

TEMPORADA 2021/22

De cara la nova categoria, la Segona Catalana, el C. F. Artesa de Lleida ha decidit prescindir dels entrenadors amb què l'equip va quedar campió l'any passat, com són l'Albert Pérez i l'Ignasi Safont, i ha apostat pel Sergi Reig, un entrenador que ve del juvenil A de l'Atlètic Segre i que té moltíssimes ganes i il·lusió en el projecte.

A més d'això, a nivell esportiu s'ha volgut continuar amb l'aposta ambiciosa de l'últim any i donar continuïtat a les peces claus de l'ascens, afegint jugadors joves i amb ganes. D'aquesta manera, la plantilla i el *staff* tècnic de la temporada 2021/22 queda de la següent manera:

COS TÈCNIC

- Entrenador: Sergi Reig (1a temporada)
- Preparador físic: Gerard Martín (1a temporada)
- Entrenador de porters: Miquel Gelonch (1a temporada)
- Delegat: Roger Masot (5a temporada)

RENOVACIONS

- Ferran Peiró (3a temporada)
- Oriol Liarte (7a temporada)
- Guillem Palou (4a temporada)
- Manel Grau (2a temporada)
- Miquel Hernández (2a temporada)
- Isaac Vidal (2a temporada)
- Jhojan Stiven Sierra (2a temporada)
- Gerard Tió (2a temporada)
- Eduard Guasch (2a temporada)
- Miquel Àngel Flix (2a temporada)
- Dani Bigordà (2a temporada)
- Marc Pifarré (2a temporada)

FITXATGES

- Gerard Hernández, 19 anys. (Extrem). Pot ocupar qualsevol de les dues bandes i destaca per ser un jugador molt desequilibrant, amb gran tècnica individual i bona finalització de cara porteria. Ve de l'Atlètic Segre juvenil.
- Marc Hortal, 30 anys. (Migcampista). Jugador que pot ocupar diferents posicions del mig del camp i destaca per ser un creador de joc, amb mobilitat per tot el camp i arribada a l'àrea contrària. Ve de la U. D. Fraga de 3a Aragonesa.
- Pol Sarrablo, 20 anys. (Lateral dret/Central). Jugador polivalent en la zona defensiva de l'equip que destaca per ser ràpid en el tall, contundent i amb bon joc aeri. Ve del C. F. J. Mollerussa, de 1a Catalana.
- Adrià Candel, 19 anys. (Porter). Destaca per ser molt àgil sota els pals, intuïtiu, ràpid i amb bon joc de peus. Ve de l'Atlètic Segre juvenil.
- Juan Manuel Rueda, 19 anys. (Central). Destaca per ser un defensa amb molt bona sortida de pilota, intens en els duels i per ser intuïtiu en el tall. Procedeix del Lleida Esportiu juvenil.
- Sergi Reluy, 20 anys. (Interior esquerra). Jugador hàbil amb la pilota als peus, elèctric i amb un bon 1x1 que li permeten desbordar amb facilitat. Originari del filial del Lleida Esportiu.
- Juan Martín Sanz, 19 anys. (Mitjapunta). Destaca per ser un jugador polivalent en les zones d'atac, molt treballador, lluitador i amb capacitat de fer gols amb facilitat. Procedeix de l'Atlètic Segre juvenil.

- Cristian Garcia, 21 anys. (Porter). Destaca per ser un porter amb grans reflexes, un molt bon joc de peus i una assegurança sota pals. Ve del Mequinensa, de la Regional Preferent d'Aragó.

GRUP DE 2A CATALANA (SUBGRUP 7-A)

El C. F. Artesa de Lleida ha quedat enquadrat al subgrup 7-A de Segona Catalana, ja que aquest any aquesta categoria a nivell lleidatà s'ha dividit en 2 subgrups d'11 equips que disputaran una primera fase. De cara la segona fase, els 3 primers classificats en la primera faran un subgrup d'ascens, on dels 6 equips n'ascendiran 2, i la resta es dividiran en 4 subgrups de permanència, dels quals només baixarà el cuer de cada grup.

Així doncs, el llistat d'equips que formen el subgrup 7-A són: C. F. Pardinyes, Atl. C. Alpicat, U. E. Balàfia, A. D. Tèrmens, C. F. Juneda, C. Lleida Esportiu "B", C. F. Torrefarrera, C. F. Albi, C. F. Artesa de Lleida, F. C. Andorra "B" i C. F. Sudanell.

PRETEMPORADA I PARTITS AMISTOSOS

La pretemporada estava prevista que fos la següent, però com s'indica es van suspendre alguns partits amistosos per la sobrecàrrega d'esforços que hi havia en les cames dels jugadors:

- U. D. Fraga - C. F. Artesa de Lleida, el 14 d'agost
- C. F. Balaguer - C. F. Artesa de Lleida, el 18 d'agost
- U. C. F. Cambrils - C. F. Artesa de Lleida, el 21 d'agost
- C. F. Soses - C. F. Artesa de Lleida, el 25 d'agost (SUSPÈS)
- C. E. Artesa de Segre - C. F. Artesa de Lleida, el 28 d'agost (SUSPÈS)
- Torneig Intercomarcal (C. F. Juneda, C. A. Torregrossa, C. F. Puigvertenc i C. F. Artesa de Lleida), el 4 de setembre.
- C. F. Puigvertenc - C. F. Artesa de Lleida, el 12 de setembre.

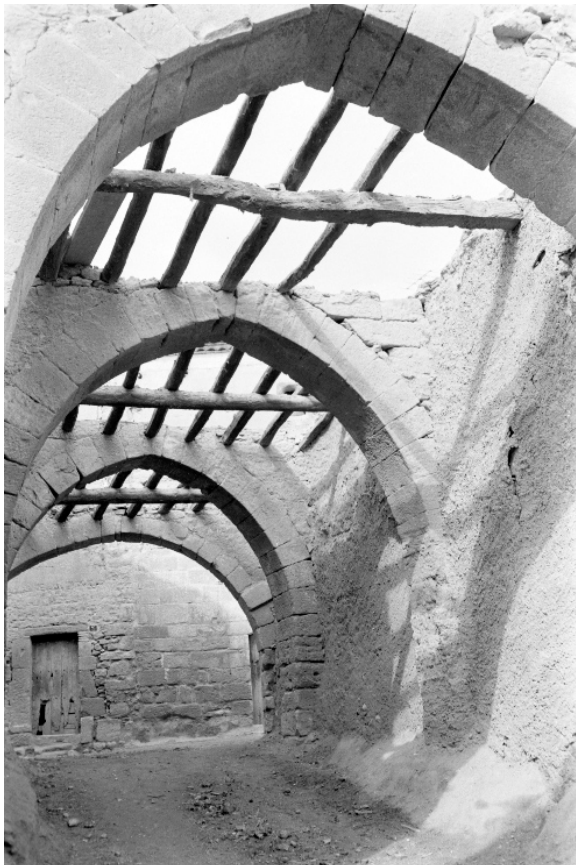
Equip i cos tècnic temporada 2021/2022

AHIR I AVUI

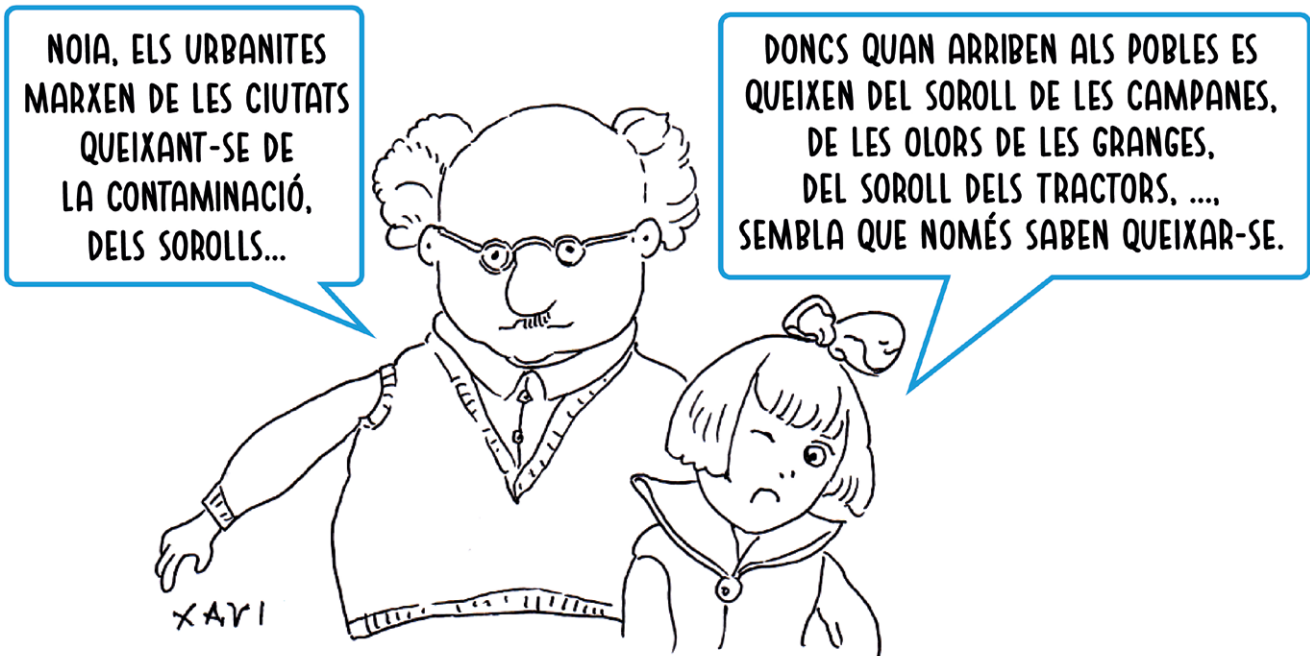
— EL PERXI DE LA VILETA A MITJANS DELS ANYS 70 DEL SEGLE XX I ACTUALMENT —

HUMOR: L'AVI I LA NETA

Xavi

ENTRETENIMENTS

SOPA DE LLETRES

Miquel À. Navarro

SUDOKU

Lluís Gil

Busqueu 12 cases d'Artesa que si no hi són hi eren.

A	M	A	G	A	L	E	G	R	A
T	O	X	A	X	O	V	A	O	J
E	C	I	J	I	H	A	N	F	I
N	T	O	H	U	O	L	X	O	M
A	F	T	S	N	F	E	O	T	O
Y	O	M	E	S	A	R	J	A	N
N	Z	R	A	Y	O	I	H	P	A
A	O	T	N	I	M	A	O	I	L
M	X	A	J	D	E	N	T	P	A
I	C	O	S	I	M	O	N	A	G

		5	9	4			7	2
		2	3	8	5	9		
4					6	5		3
		3	8				5	
							4	7
	4	6						
6		7					8	
		8	7				4	3
2				5				6

PROBLEMA D'ESCACS

Abert Batiste

Juguen negres i guanyen amb dos moviments.

ENIGMA

Ens sabríeu dir per a què serveixen els dos estris de la imatge?

Sol·lució a l'enigma del mes passat:
Planxes per fer els prisats de les faldilles.

No vam tenir resposta.

MOTS ENCREUATS

Solucions a la pàgina 39

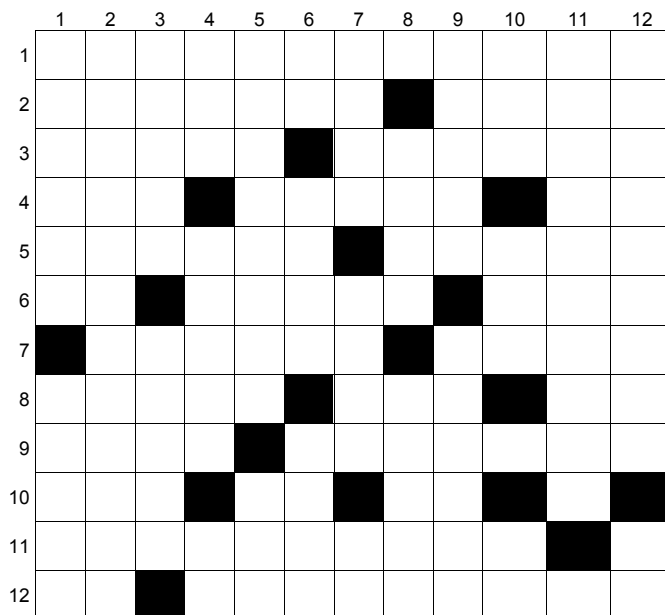
Miquel A. Navarro

HORIZONTALS

1. Que fan recordar. 2. Fruit sec. Que no és barata. 3. Que conté itri. Relatiu als metges. 4. Veça petita. Mesura anglesa. Repetit, informe, notícia. 5. Fil elèctric. Al revés, debilità, sotmeté. 6. El primer Testament. Exhala, respira al revés. Vol dir "igual". 7. Jacetà, antic habitant de l'Aragó. Bicicleta. 8. Parèntesi, coma. Nom de consonant. Escola Diplomàtica. 9. Història sobre una família al revés. Cert torró. 10. Hexaedre regular. Negació. Interjecció de dolor. Tona. 11. Udolament. Mil. 12. Possessiu femení. Deixaria de banda

VERTICALS

1. Conductora de raïs. Habitant d'una República Russa. 2. En femení, que té entreteniment. 3. Substància negra combustible. Poso el final. 4. Descans, lleure. Actúis, operis. Nota musical. 5. Fas racions. Menjar de vaques (o no). 6. Director. Pandereta. Talla les rames. 7. Acceptar una herència. Ver, autèntic, cap per avall. Acabament d'infinitiu. 8. Vertical amb barret. Al revés, nom d'Òpera. Nom d'home amb novel·lapicua. Cinc-cents dos. La fina. Ordre militar. 11. Que té iridescència. Vocal. 12. Semblant al sucre. Té cinc dits.

SEGRE

Divendres, 20 d'agost de 2021

MUNICIPIIS COMUNICACIONS

Artesa de Lleida, tres dies sense internet de Movistar

| ARTESA DE LLEIDA | La meitat dels veïns d'Artesa de Lleida van estar entre dimarts i ahir sense internet de la companyia Movistar. L'alcalde, Pere Puiggròs, va explicar ahir que la incidència afectava la connexió mitjançant wifi de "mig municipi" i va assegurar que "no és la primera vegada que ens passa" i que aquest tipus d'incidències es donen sovint. Fonts de la companyia van

apuntar que ahir al migdia ja va quedar resolta l'avaria, que afectava la fibra òptica. Val a recordar que, a finals de juliol, una altra incidència va deixar sense mòbil i internet la meitat dels veïns de l'Albagés durant dies. Al maig, quatre pobles de les Garrigues van estar sense telèfon per tres robatoris de cable de coure en només deu dies en les línies de Telefónica.

SEGRE

Dimecres, 25 d'agost de 2021

COMUNICACIONS TELEFONIA

Movistar repara l'avaria a Puigverd i Artesa de Lleida

| LLEIDA | Movistar va donar ahir per finalitzada l'avaria que des de fa setmanes afecta els clients de Puigverd i Artesa de Lleida, que no tenien internet ni telefonia mòbil i fixa. La companyia ho va atribuir a una incidència a la línia que dona servei a aquestes dos poblacions del Segrià. Durant els propers dies estarà sotmesa a observació per verificar que funciona correctament, segons les mateixes fonts.

Veïns i l'ajuntament de Puig-

verd van denunciar divendres passat que portaven tres setmanes amb problemes de wifi, mòbils i telefonia fixa d'aquesta operadora. El servei era intermitent, la qual cosa ha causat moltes dificultats a les persones que teletreballen, mentre que diversos negocis no van poder cobrar amb targetes. A Artesa de Lleida, usuaris d'aquesta companyia també van denunciar un servei deficient a la població durant tot el mes.

SEGRE

Dissabte, 21 d'agost de 2021

COMUNICACIONS

Puigverd de Lleida, tres setmanes sense internet

Igual que Artesa, tots dos amb Movistar

| ARTESA DE LLEIDA | Veïns i ajuntament de Puigverd de Lleida van denunciar ahir que porten tres setmanes amb problemes d'internet, mòbils i telefonia fixa de Movistar. En els últims dies el servei és intermitent, la qual cosa continua causant moltes dificultats a les persones que teletreballen, negocis i restauració que no poden cobrar amb targetes. L'alcalde, Sandra Barberà, va remarcar que fa dies que s'intenta contactar amb responsables de la companyia i només contesta una operadora que assegura que és una avaria general. De fet, usuaris d'aquesta companyia d'Artesa de Lleida també denunciaven un servei deficient a la població (vegeu SEGRE d'ahir). Barberà va indicar que ha elevat una queixa contra l'empresa i exigeix que personal qualificat arregli l'avaria com més aviat millor.

LA CUINA FEMOSA

Lluís Gil Fontanet

Avui la Femosa us presenta dues receptes ben diferents, un mar i muntanya, un plat lleuger i l'altre contundent, un d'estiu i un d'hivern, desitjant que us agradi.

MUSCLOS ARREBOSSATS

recepta presentada per la Ramona

Ingredients per a 10 persones

30 musclos dels grans ben plens (3 musclos per persona)

10 gambes per fer el farcit (1 per persona)

10 gambes per acompanyar (1 per persona)

Per fer la beixamel:

1 ceba petita

¼ de litre de llet

Farina, unes tres cullerades, a gust.

2 alls

Per arrebossar:

3 ous

Farina de galeta

Enciam per acompanyar

Temps de cocció: 30 minuts

Aquest plat ens pot servir per aperitiu, per acompanyar o com a plat amb entitat pròpia.

Es bullen els musclos sense sal amb un got de vi blanc fins que s'obrin. Les gambes es posen al foc amb poca aigua i una mica de sal fins a arrencar el bull.

S'obren els musclos i s'esmicolen a trossets petits i es pelen les 10 gambes i es fan a trossets petits i s'uneixen als musclos.

Es fa una beixamel amb la ceba, un parell d'alls trinxats, la farina que la deixem coure una mica fins que agafi color, un got del suc que s'ha obtingut de fer bullir els musclos i gambes i un got de llet. A la beixamel hi afegim els musclos i gambes, es deixa refredar i ja es poden omplir les conquilles dels musclos.

Es baten 3 ous amb un pols de sal, es passen els musclos per la farina de galeta, després per la farina de galeta i per l'ou i finalment es fregeixen.

Es presenta amb una amanida d'enciam, els musclos al centre i guarnits amb una gamba.

PASTÍS DE CASTANYES

recepta presentada per Laura Benet

Ingredients per a 12 persones

½ kg de castanyes somalles ("pilonga" o deshidratada)

200 g de mantega

200 g de sucre

5 o 6 ous, segons la mida

½ tauleta de xocolata sense llet

1 copeta de conyac

1 pot de mermelada de grosella o maduixa.

Temps de cocció: 2 hores

Aquesta recepta la presenta la cuinera més jove de la colla es tracta d'un pastís d'alta qualitat amb uns ingredients molt assequibles.

Es fan bullir les castanyes en aigua durant 45/60 minuts i es passen per la trituradora o per l'1,2,3 amb 150g de mantega, 200g de sucre i el rovell dels ous fins a obtenir un puré fi.

Es munten les clares a punt de neu i s'incorporen a la massa anterior amb suavitat per tal que s'integri sense perdre l'aire.

Es posa el resultat en un motlle desmuntable untat amb mantega i es posa al forn ben calent al principi i a poc a poc es va afluixant la temperatura en una cocció que pot durar 1 hora.

Quan està fred es desemmotlla i es recobreix amb la mermelada i a continuació amb la xocolata fosa de mitja tauleta amb 50 g de mantega al bany maria i una copeta d'un bon conyac.

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament 973 16 71 62
Assistent social dimecres alterns 973 16 71 62
Correus 9h a 10h de dilluns a divendres
Farmàcia 973 16 72 04
Veterinari de la Protectora Local:
Emma Solé 618 90 95 12

Clínica Ica Natura (Pardinyes) 973 22 82 22
Clínica Riu Ebre (Cap Pont) 973 21 65 49
Consultori mèdic local.....973 16 72 91
Metge urgències Dies feiners 15h a 8h i els festius
tot el dia .....973 14 20 29 / 973 14 20 33
Museu .....973 16 71 62 (Ajuntament, hores convingudes)

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

ESCACS

Solució:

1. Ce2+; Cxe2
2. De1++

MOTS ENCREUATS

HORIZONTALS

1. RECORDATORIS. 2. ANACARD. CARA. 3. ITRIC.
IATRIC. 4. ERB. IARDA. DA. 5. REOFOR. REDUÍ. 6. AT.
ALENA. ISO. 7. IACETÀ. BICI. 8. INCÍS. EFA. ED. 9. SAGA.
PRALINÉ. 10. CUB. NO. UI. T. 11. UDOLADISSA. M. 12.
TA. APARTARIA.

VERTICALS

1. RAIERA. IACUT. 2. ENTRETINGUDA. 3. CARBÓ.
ACABO. 4. OCI. FACIS. LA. 5. RACIONES. NAP. 6. DR.
ARET. PODA. 7. ADIR. REAL. IR. 8. T. AIDA. FAUST. 9.
OCTAU. BALISA. 10. RAR. DII. I. AR. 11. IRIDESCENT. I.
12.SACAROIDE. MA.

SUDOKU

3	6	5	9	4	1	8	7	2
1	7	2	3	8	5	9	6	4
4	8	9	2	7	6	5	1	3
7	2	3	8	1	4	6	5	9
8	5	1	6	2	9	3	4	7
9	4	6	5	3	7	1	2	8
6	1	7	4	9	3	2	8	5
5	9	8	7	6	2	4	3	1
2	3	4	1	5	8	7	9	6

SOPA DE LLETRES

ARGELAGA, VALERIANO, MORENO, MANYANETA, SIMONA, GALANO, COSSO, GANXO, PIPA, CANYA, DENT i TOI.

FA 45 ANYS. CONFERÈNCIA DEL DR. JOAN MALUQUER DE MOTES

Diario de Lérida, 6 de febrer de 1976

CONFERÈNCIA DE JUAN MALUQUER DE MOTES SOBRE ARQUEOLOGIA

Avui a dos quarts de deu de la nit al local social de LA FEMOSA DE ARTESA DE LLEIDA, tindrà lloc una conferència sobre arqueologia a càrrec del doctor Juan

Maluquer de Motes conegut arqueòleg de la Universitat de Barcelona. Promet ser molt interessant, la Junta de la FEMOSA aconvida a tothom en general.

Caminada del SUPERBÉ

Cantada d'Habaneres per Sant Jaume

Sardanes a la fresca

Missa de Sant Ramon a l'ermita

IMATGES D'ACTUALITAT

FESTA MAJOR 2021

Bicicletada nocturna

Cercavila amb la txaranga

Castell de focs